

ו' החמישי

חייבי לאוין מ'ז. י"א בישראל וד' בבבנים. י"א בישראל. ז' באומות (א).
פצוע דכא. וברות שפכה. ממזר. עמוני. ומואבי. מחזיר גרושתו משנשאת.
שפחה. יבמה לשוק. חלוצתו. סוטה. ד' בבתנים. זונה. חללה. גרושה.
לכהן הדיוט. אלמנה לכהן גדול.

סימן כ"ז (ב)

שבע אומות הוזכרו עליהן הכתוב בפ' ואתחנן דכתיב (דברים ז' ו') ונשל גוים רבים מפניך ההתי והאמורי והגרנשי (ג) וגו' וכתיב בתורה לא תתחתן בהם בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבניך (ד) ופשמיה דקרא בניותן משתעי קרא דכתיב כי יסיר את בנך מאחרי, אלמא בבני חסרה הכתוב מדבר. ורבא דריש ביבמות בפ' הערל (פז א') דבנתגירו נמי (ה) קאי עלייהו בלאו מדאפקיה רחמנא בלשון חיתון ואמר רבא בניותן לית בהו חתנות פי' תפישת קדושין, דגויה לית לה קדושין מדאפקי (ו') מקרא בקדושין בשלחי האומר [ס"ה ז'] כי מגיירו אית להו חתנות ומשעת קדושין קאי אשבע אומות שנתגירו בלאו, דמשעת קדושין קרינן ביה לא תתחתן אבל בניותן לא עבר בלאו עד שיבעול (ז) דהא לאו בני חתון

תועפות ראם

דהא י"ל דלף ת"ק ס"ל כר"א דלזלין בחר קפידתו אלא דלפניו דר"א אזיל דוקא בחר קפידתו ות"ק ס"ל דלף בחר קפידא דרובא דעלמא אזלין וז"ע עכ"ל ולי נראה דהרשב"א הוכיח לפרש כן דלכ"כ קשה טובא מ"ש שהעמיד רבי דברי ר"א במשנה ג' גבי אלו שא"ח וזית הסתרים דאיש דבזה ל"ס כלל ר"א ורבנן יותר הו"ל לכתוב דברי ר"א במ"ב גבי א"ח בלדס וזית הסתרים בלדס דבזה פליג ר"א וס"ל דאם אינה מקפדת לא הוי חללה ולא אזלין בחר קפידא דרובא דעלמא ות"ק ס"ל דלף בחר קפידא דרובא דעלמא אזלין מש"ה פי' הרשב"א צדעת הת"ק דלא אזלין בחר קפידתו נגד רובא דעלמא ופליגי נמי בלדס דלרבנן כיון שאין דרכן של אנשים להקפיד אעפ"י שזה מקפיד במלה דעתו משא"כ לר"א. ועיין בתו"ט שם שם שם נגד דכל המקפיד כו' לא ככ"ע אלא דברי ר"א הן עיי"ש ובאמת הן הן ד' הרשב"א בזה"ל ככ"ל. ועיין גלות עליות שם שטעם עמ"כ הרשב"א שם ונר"ש כאו"א לפי הקפדתו בין איש בין אשה דזה לא יתכן דבר"ש לא הוסיף ר"א שם צרייחה מחלק בין נשוא לפסיה ולא זכר איש ואשה עכ"ל והנה האו"א ה"ל נדה סי' שס"ב העתיק לשון ראב"ה שם צרייחה ר"ש שזורי אומר בית הסתרים בלדס חוץ ובאים אינו חוץ ע"כ והוא פלא. עוד כי שם הראב"ה ע"ד ר"א שצמשה וז"ל ונראה לי דהלכה כר"א שמה משניות וצרייחות מסיעין ליה עכ"ל : (א) באומות. פ"ס וז"ל אומות. (ב) נדפס סימן ר"א. (ג) צ"ל צהיפ הגרנשי והאמורי. (ד) לנכך. כ"ל. (ה) נמי כו' רבינו הרא"ש מפרש דלף למסקנת רבא קאי הלאו דלא תתחתן צניות כמ"כ כלן ובסמוך דרבא לא מפיק קרא צניות שגל צניות נמי הוסיף תורה כו' אבל נתגירו מרבה ולפי"ז צ"ל דהפי' ולא תתחתן בם הוא בחר נגדו ולענין צניות מתפרש ולא תתחתן בם שאין תורת חיתון מזה בזה דלא תפסי בזה קדושין אבל אם קידש אינו עובר בלאו דלא עבדי ולא מידי מאחר שאין קדושין תופסין בזה עד שיבעול. ולענין גירות בן אומות מתפרש ולא תתחתן בם לאיסור קדושין אבל אם קידש הקדושין תופסין ונכתיב רבינו בפי' מ"ש בע"ז ז"ל ו' והתוס' שם ד"ה דכתיב כי לאסופא דקרא סמך כו' ולרבינו מתפרש כפשוטו כ"ל דאתרווייהו קאי וז"ל רבא יבמות שם בהיותן עובדי כוכבים ז"ל תחתן פי' וא"כ לא א"ש לשון לכתחילה כדמשמע לשון הסבוק. נתגירו אית להו חתנות ועו"א הסבוק לכתחילה דוקא. וז"ה קשה לרבינו מאי קשה ליה לרבא דילמא אתי קרא לגייתן ואף שם לכתחילה דוקא ועו"א רבינו דגויה ז"ל קדושין כו' בשלחי האומר והיינו דילפינן שם מדל"ק ואח"כ תבוא אליה ובעלתה והיתה וגו' מכלל דמשקרא לא תפסי בה קדושין ועיין בסמוך. (ז') מדאפקי. ז"ל כדמפקין וכו"ה נדפס. (ז) עד שיבעול. עיין בצ"ש אה"ז ריש סט"ז שכתב ולשאר פוסקים חייב בן אומות צרייחה בלא חיתון משום לא תקח ובגירות חייב משום לא תתחתן מיד בעת הקדושין אפילו לא בעל עכ"ל ועיין אגני מלואים שם סק"ב שכתב והדרישה והב"ח וצ"ש שכתבו בפשיטות דלא לקי בגירות כ"א דרך קדושין וגם דלוקה על קדושין גרידא לא היה לפניס דברי הרשב"א בתי לקדושין דף ע"ה שם הרמב"ן עיי"ש אמנם מלאתי כדבריהם בספר יראים סי' ר"א כו' עכ"ל. ורמתי בספר מעין החכמה שכתב לדעת הטור לאו דלא תתחתן קאי בגירות ורק על ז' אומות אבל בגירות אינו לוקה עד שיבעול ואו לוקה משום לא תקח ובסמ"ג לאוין קי"ב נראה שדעתו כדעת הטור וא"כ יש לחשוב לאו דאית בזה לא תקח לבדק ללאו מיוחד דשני עניינים הם לאו דלא תתחתן קאי על ז' אומות ובגירות ואלו דלא תקח קאי להזכיר על הבעילה ובכל האומות וז"ע עכ"ל וכבר קדמו בזה מהרש"ל צרייחיו לסמ"ג שם לתמוה על הסמ"ג למה אינו מוכח ב' לאוין לאו דלא תתחתן על הקדושין בנתגירו ואלו דלא תקח בבעילה בגירות והיה ג"כ צ"ע ולענ"ד דבריהם ז"ע איך אפשר להיות דאם בעל בגירות ילקח על לאו דאית בזה לא תקח לבדק שהוא אזכרה על האב דאין שייך בו צרייחה כ"א ייחוד בעלמא שמיידה בזה העובד מוכבים לבנו והוא לאו שאין בו מעשה ועל כן נראה לי דגם דברי הסמ"ג יתפרשו כלשון רבינו הרא"ש והוא דלא תתחתן בם מיירי בגירות ובגירות. בגירות הוא בקדושין לבד כמשמעות לשון חיתון משא"כ בגירות דלא שייך חתון בקדושין לבד אינו לוקה עד שיבעול מינו כשבעול

מית

יראים

עמד ערות

ספר

דקדושין ניהו. ורבה לא מפיק קרא מניות שעל גיותן נמי הוהירה תורה (ח) כתיב כי יסיר את בנך, אבל נתיירו מרבה. והכי נמי (ט) אמרינן בע"ז פרק אין מעמידין [ג' ז'] בנותיהן דאורייתא ניהו דכתיב לא תתחתן בם. ור' שמעון מרבה ב' האומר בקדושין [פ"ה ז'] וביבמות פ' כיצד [כ"ג ז'] שאפילו על שאר אומות הוהירה הכתוב וברבנן קי"ל. (י) ושעמא דלא תתחתן וכי יסיר את בנך כו' בשבעה אומות כתיב. יש לשאול (יא) היכי מוקי רבא לאו דלא תתחתן בגירותו ומפרש לא תקחם בשעה שהם בני חתן דהיינו בגירותן, הא ר' שמעון מפיק מיניה בקדושין [ע] דאין חתן אלמא בגירותן (יב) משתעי קרא ואין לתרין דברבנן סבירא ליה, דהא לא אשכחן דרבנן פליגי על ר"ש בהא, דהא דמצריך קרא אחרינא לרבנן היינו דלא דרשי טעמא דקרא והוצרכו לרבות ז' אומות. תולדות לאו דשבע אומות אמרינן בשבת פ"א [י' ז'] ובע"ז פ"ב [ג' ז'] אמר ר' (ג) גזרו על בנותיהן משום דבר אחר ומוקמינן בע"ז אפילו אקראי בעלמא (יד) ובית דינא של חשמונאי גזרו בהא על הכושית אפילו בצנעה חייב עליה משום נשכ"ז (טו), ואם כפרהסיה קנאין פוגעין בו הל"מ (טז), ויען שאינה כתובה לא הכנתיה לחשבון איסורי תורה. ואמרינן בשבת פרק א' [ע] אמר רב אחא בר אדא (יז) אמר ר' יצחק גזרו על פתן ושמן משום יינן ועל יינן משום בנותיהן :

סימן כ"ח (א)

פצוע דכא. הוהירה תורה עליו בפרשת כי תצא דכתיב [דברים כ"ג ז'] לא יבא פצוע דכא וכורות שפכה בקהל ה'. ומה הוא פצוע דכא פירשו חכמים ביבמות כפ' הערל [פ' ז'] דתנן אי זהו פצוע דכא כל שנפצעו ביצים שלו אפילו אחד (ב*) מהם, ותנן [שם ע"ה ז'] אפילו ניקבו אפילו נמקו אפילו חסרו, פ' ניקבו נקב מפולש דכל נקבים שבתלמוד מפולשים הם כדתנן [פ"ה ז' ז'] ניקבה הקיבה ניקבה המרה נקבו הדקים הכרם הפנימי שנקבה כולן מפולשין הן. וגבי אתרוג (ג) נמי תנן [סנה' ל"ד ז'] ניקב חסר כל שהוא. ואמרינן

תועפות ראם

דך אישות מיקרי חיתון אף בגיותן ולקי משום לא תתחתן בם. ומה מליט ביטושע סימן כ"ג פ"ב שאמר, והסתתתם בזה ובזה בזה וזה בזה" הרי דאף בגיותן הוי לשון חיתון צביא' ומה שאמרנו בגמרא בגיותן ל"ל תתנות פ' בקדושין לנד שאין חוספין בזה אצל בבעל דרך אישות בודלי הוי חיתון ולקי משום לא תתחתן בזה. ומש"כ הסמ"ג ס' ח"ל אצל בגיותן ח"ע בלאו עד שיבעול וכשבעל שובר בלאו דכתיב לא תקח לנכך כי יסיר את בנך מאחרי עכ"ל ר"ל במש"כ דכתיב כו' להביא ראי' מנ"ל דהפסוק מיירי כלל בגיותן דילמא לא מיירי אלא בגירותן כמשמעות לשון לא תתחתן כדאמר רבא בגירותן אית לכו חסות ע"ל דכתיב לא תקח לנכך כי יסיר את בנך מאחרי דמשמע מזה דליירי בגיותן דבני הסרה ניסו וכמו שאמר רבינו ראי' זו אף הסמ"ג ז"רף לבי יסיר וגו' סוף פסוק הקודם. דכי יסיר הוא נתינת טעם למש"כ ובתו לא תקח לנכך מש"כ כתבן כאלה וחסדו מהרש"ל והמעיין החכמה דכוונת הסמ"ג כשיבעול לקי על לא תקח ולי נראה שאינו כן אלא כשיבעול בגיותן לקי על ולא תתחתן בם להסמ"ג והרא"ם. ובספר בנין שלמה למסכת ע"ז ל"ז ז' כ' לפענ"ד אף רבא גופי' מודה דקאי נמי בגיותן ולשון לא תתחתן בגיותן הוא לאפוקי דרך זוטא דלין כאן איסור לאו ורבה במסקנתו לא ניחא לפרש הקרא כן מש"ה הוסף בגירותן נמי עיי"ש וכיון להרא"ם כאן. (ח) תורה דהא כתיב כו' כן הנייה המעתיק וכו"ה בגדפס. (ט) וה"ל כו' עד מרבה חסר בגדפס והסופר דלג שם מן תיבת מרבה הא' להב' וחסר מה שצויהם. (י) וברבנן קי"ל. דלא כהרמב"ם רפי"ב מה"ל שפסק כר"ש עיי"ש ב"מ. ומש"כ רבינו ושעמא כו' בגדפס איתא בזה"ל ושעמא דלא תתחתן כתיב בקרא כי יסיר את בנך מאחרי עכ"ל ופי' דבריו שם הוא פסוק דלינו לר"ש כי יסיר וגו' אינו טעם לולא תתחתן בם דלר"ש לא אפשרך קרא לפרוש טעמא ואייתר ליה כי יסיר לרבות שאר אומות ומש"ה אחר שכתב רבינו וברבנן קימ"ל סיים וכתב ושעמא דלא תתחתן כו' אצל לפמש"כ כאן נראה שכתב רבינו ושעמא דקימ"ל כרבנן דלא תתחתן וכי יסיר את בנך כו' ב' אומות כתיב. אצל אינו יודע דעדיין אין אנו יודעין מ"מ לא פסק כר"ש דאמר כי יסיר לרבות כל המסירין וכי ר"ש לא ראה דהפסוקים מיירו ב' אומות ואפ"ה מרבה שאר עממין וז"ע. (יא) יש לשאול כו' עד תולדות חסר בגדפס. והנה רבינו לשיטתו שפי' בע"ז ל"ז ז' כ' כפשתא עיין לעיל אות ה' ומש"ה פירש נמי מה שאמרנו בקדושין ס"ח ז' נכרית מנלן א"ק לא תתחתן בם דלא כפירוש ר"ת שם בחוס' ד"ה אמר דר"ל וגו' ואסיפא דקרא סמך וספיר קשיא ליה לרבינו כקושיית התוס' שם מיהו התוס' שם כתבו בסוף דבריהם ואע"ג דאמר לא תתחתן איירי בגירות כו' עיי"ש ולא ניחא לרבינו כחירוש' ח"ש דלין לתרין דברבנן סבירא ליה [דהיינו מסקנא שכתבו התוס' דליפין דלא תתחתן בזה קדושין מקרא אחרינא] דהא לא אשכחן כו' והולרט לרבות ז' אומות והוא ט"ס וז"ל והולרט לרבות שאר אומות ופי' דבריו דהא גם לרבנן הוה ניחא למילף מולא תתחתן בם דלין קדושין חוספין בגברית כמו לר"ש אלא דקשה לרבנן שאר אומות מנלן דכיון דלא דרשי טעמא דקרא אה"ל כי יסיר לרבות כל המסירים ועיין כ"מ ר"ש פ"ב מה"ל א"ב דהוה טעם הרמב"ם שפסק כס"ד דרבא דיבמות ע"ז א' (יב) בגירותן. פ"ס וז"ל בגיותן. (יג) ר' יצחק כ"ל. המעתיק. (יד) אקראי בעלמא. כן היה גירסת רבינו בע"ז ל"ז ז' ב' אחר משום שג"ו התם [משום שג"ו] דמייחד לה אצל הכא אקראי בעלמא : ואכ"ל כי גזרו ב"ד של חשמונאי ביאה כו' ועיי"ש בספר ת"ח שהביא גירסתו זו בשם ספרים אחרים ועיין מ"מ פ"ב מה"ל א"ב ה"ב. (טז) נשכ"ז. עיין לעיל סי' י"ח אות כ"ב מש"ס. (טז) בגדפס איתא בשעת מעשה והוא מפורש בגמרא דרין פ"ב ז' (יז) אלא. בגדפס אבא : (א) בגדפס סימן קצ"ט. (ב) אחד. ז"ל אחת וכו"ה בגדפס. (ג) וגבי אתרוג, כו' ראי' זו חסר בגדפס אצל המרדכי ר"ס העל הכי

תועפות ראם

[illegible]

דך בכולן (ד) בין שנפצע הגיד בין שנפצעו ביצים בין שנפצעו חוטי ביצים. ואמרין בפ' הערל (טז) (ה) אמר שמואל פצוע בידי שמים כשר אמר רבא היינו דקרי פצוע ולא קרי פצע. במתניתא תנא נאמר לא יבא סמור ונאמר לא יבא פצוע מה להלן בידי אדם אף כאן בידי אדם. ומניין שבאותו מקום במתניתא תנא נאמר לא יבא פצוע דכא ונאמר לא יבא סמור, מה להלן באותו מקום אף כאן באותו מקום. ובפצוע דכא שנינו בספרי שיש לו רפואה שחזור (ו) להכשירו דתנן פצוע דכא חוזר כרות שפכה אינו חוזר, זו הלכות רופאים. ואמר רבא בקדושין פ' עשרה יוחסין (ע"ג א') הלבנתא גר (ז) מותר בגיורת דקהל גרים לא אקרי קהל כדתם לן תנא (ינמות ע"ז א') פצוע דכא וברות שפכה מותרים בגיורת ובמשוחררת ואינם אסורים אלא מלבא בקהל (ח) בלבד שנאמר לא יבא פצוע דכא וברות שפכה בקהל ה'.

סימן כ"ט (א)

ברות שפכה. הוזהר עליו הכתוב באותו פסוק עצמו דכתיב פצוע דכא וברות שפכה וגו' ותנן ביבמות (ט' א') אי זהו ברות שפכה כל שנכרת הגיד ואם נשתתף מן העמרה אפילו מלא החוט כשר. ואמר רבא (שם ע"ג ב') ברות ככולן בין שנכרת הגיד בין שנכרתו ביצים בין שנכרתו חוטי ביצים. ומניין שבאותו מקום דכתיב ברות שפכה מי שע"י כריתה שופך היינו גיד. במתניתא תנא נאמר לא יבא פ"ד

תועפות ראם

מוקב די לפת"כ היד"מ סס. ודע לפירוט הערוך שם בחרוזים הרי זה סימן לחולין ז"ה ב' דפי' דן ביה קוץ או מידי אחריתא שניס או בנ' מקומות אר"י סימן כו' מושב קושיית התוס' חולין שם כס"ע דלא דמי כלל להא דאמרו מחרחת של כשר ודו"ק. (ד) כולן. פצוע ככולן בין כו' חוטי ביצים דך ככולן בין שידך הגיד בין שגדלו ביצים בין שגדלו חוטי ביצים כלל ועיין בגדפס וגם שם יס ט"ס. והנה מדברי רבא שמענו לפצוע דכא וברות שפכה הם ג' דברים ומה קשה לי למוני המלות שחשבו פ"ד וכו"ל ללאין שחיס ה"ה הסמ"ג ללאין קו"ח קו"ט ורבינו כאן שחלקם לב' סימנים ומפורש כתוב בריס וו החמישי ח"ל ס"ו י"א בישראל כו' פ"ד. וכו"ל. ודלא כהרמב"ם שחשבו למלות אחת שלא יבא סרים בקהל וכן נראה מזה"ל ג' זמנים שלו כדברי הרמב"ם ואף שגב"ל רבינו הרא"ם נמשך אחר הבה"ל מ"מ לפי הנראה מדבריו כאן ס"ל דמחשבים לשחיס וא"כ הו"ל לחושבם בשלשה ללאין. א' פצוע. ב' דכה. ג' כ"ס ול"ע. (ה) בגדפס חסר מכאן עד ומניין כו' ודע דבגמרא א"ל פצוע דכה ב"ש כשר ורבינו כאן ובס' הסמוך העתיק דברי שמואל פצוע ב"ש כשר אבל הסמ"ג ללאין קו"ט כתב בלשון רבינו פצוע דכה ב"ש כשר ועיין ב"ש כ"ס אה"ע סי' ה' שכתב דלדעת הרא"ם כ"ס פסול אפילו ב"ש ללא כהתוס' יבמות ע"ה א' ד"ה שאין והבה"ל סי' ל"ב דה"ה כ"ס ב"ש כשר ועיין בס' כ"ס אות ה' דאין דבריו מוכרחין ורבינו כתב כאן בלשון רבא היינו דקרי פצוע ול"ק פצוע ועיין בגמרא ופרס"י וערוך ערך פצוע. (ו) שחזור. בגדפס הגי' וחזור להכשירו דתניא כו' ובספרי לא נקט דפ"ד יס לו רפואה אלא שפ"ד חוזר ופי' הגאון ר"ח ז"ל שזכרתי לעיל או"י דהיינו שחזור ונסתם. והנה"כ מ"ק חאה"ע ס"ו כתב שגילה לו לפרש שפ"ד חוזר פי' בפ"ד אף שנסתם הנקב אינו מתקיים וחוזר ונסתם לכך אינו מועיל בו סתימה וכו"ל אינו חוזר ונסתם ומתקיים הסתימה ולכך נסתם כשר כו' וכ"ז אינו אומר לפי שמתירא אינו להניח אבל היותר נ"ל להניח בספרי שפ"ד אינו חוזר וכו"ל חוזר ופירושו שפ"ד אינו חוזר ונסתם שאינו מקבל שום רפואה שו"ר בנ"י הגירסא ג"כ פ"ד אינו חוזר והיה נוח לי יותר להניח כי אף שאין בין פירושו להגהתי כלום ושייחס חזרונין לכוונה אחת כו' עכ"ל ותמיהני על הנו"ב אף לא הרגיש שפ"ד ס"ס הוא בנ"י וכן בחי' הריטב"א שממנו לקח הכ"י דבריו שהרי הכ"י והריטב"א כתבו דבריהם ע"פ רא"ם וכ"כ בעל ספר המלות והרי מפורש בספרי יראים כאן שהביא מהספרי שפ"ד יס לו רפואה וחוזר להכשירו וכו"ל אינו חוזר וכו"ל בסמ"ג עיין בס' כ"ס שדברי הסמ"ג המה דברי הרא"ם דס"י כ"ס וכו"ל בהג"י והריטב"א פי' הרא"ם ז"ל דאין פסול לבא בקהל שאין זה פצוע דכה וכ"ס שהרי אמרו בספרי דכ"ס אינו חוזר לגבייתו כו' והוא ברור. ופי' שהרי אמרו בספרי כו' הוא לסתור שאין זה כ"ס והטעם שאין זה פצוע דכה עיין מש"כ מהרא"ם והרש"ל בביאורם לסמ"ג ואעתיק דבריהם בס' כ"ס ויפה כתב בזה הגאון ר"ח ז"ל שם בדעת הרא"ם דס"ל דהספרי קאי אפ"ד וכו"ל דמתניתין ר"פ הערל ובדנקיט הכי גם בספרי לעיל מינה איזהו פ"ד כו' וכ"ס כל שנכרת הגיד דמשמע ממשעל דמתניתין דכל פסול שבצינים מיקרי פ"ד וכל שבגיד מיקרי כ"ס ואחא הוא דנקט מאי בין פ"ד לכ"ס אלא שפ"ד חוזר וכו"ל אינו חוזר דהיינו כל שבצינים חוזר ושבגיד אינו חוזר מש"ה קשיא ליה הברייתא דתני ניקב חוזר ונסתם ומשמעות הסוגיא דקאי אגיד ועיין סי' כ"ס אות ג' ואות ה'. ובגמ"כ הגר"ח ז"ל לפרש דברי הרא"ם אולא לה מש"כ הב"ס הבאחיו אות ג' דבש"ס משמע ניקב בכלל פצוע ובסמ"ג כתב דהוא בכלל נכרת ועיין בפירושו מהרא"ם עכ"ל דבאמת אין צורך לדברי מהרא"ם דמה שהקשה שמה גבי ניקב פסול האיש משום פ"ד וכ"כ מהרש"ל שם לק"מ דיהיה מה שיהיה פ"ד או כ"ס עכ"פ אגיד קאי ולדברי הספרי לפירות רבינו כל שבגיד אינו חוזר ואין משכחת לה נסתם כשר אלא ע"כ ז"ל דמיירי שחש סרים חמה דש לו רפואה כיבמות ע"מ ב' וא"כ כשר לבוא בקהל אף קודם שנסתם ומה ששנינו בגיורתא פסול פי' רבינו פסול הולד ולעולם גם דעת רבינו דניקב בכלל פצוע ולא בכלל נכרת וכמו שכתב רבינו להדיא ס"ס כ"ס ניקב וברות שני דברים הם ועמ"כ שם אות ז'. ועיין הע"ה שאלתא ק"כ אות ח' שכתב שם דהרא"ם בסי' מעשיה כל פסול שחזור להכשירו אפילו נע"ע לא הוכשר. וא"מ דבריו דמה יענה לפ"ד. (ז) גר כו' ה"ה הוא ובגדפס הגי' מוזר מותר בגיורת וכו"ל בקדושין שם גר מוזר נעמרת. (ח) בקהל. כן הוא לשון המשנה ובגדפס הגירסא בקהל ואין צורך להניח כאן. (א) בגדפס סימן ר'.

תועפות ראם

(ב) אלא. בנדפס איתא "לא" והוא ס"ם וז"ל אלא. (ג) והמפרש כי' הוא פרש' חולין מ"ח א' ד"ה פסול וכ"כ ד"ה כשר. לזה בקהל כי' ועיין בפ"מ ירושלמי יבמות פ"ה ה"ב שכתב כי' דהביריתא דספרי פליג אדלעיל דאמר בכרות שפכה חוזר להכשירו והוא מדברי הב"י שפירש כן בזה"ע סימן ה' עיי"ש ועיין ביש"ש יבמות פ"ה שמייעב פרש"י גי' אופנים וכת' הג' כ"כ הב"ח שם ליישב פרש"י וז"ל דלע"פ דנקב ממי איסוריה משום דשופך כמו כרות מכל"מ מקבל רפואה והא' דתניא דכרות איט' חוזר אינו אלא בכרות ממנו אבל נקב בעלמא יש לו רפואה ונכתם עכ"ל והגאון מהר"ח הג"ץ סי' כ"ח אות ו' ביאר יפה דהחוקקים על הרא"ה ז"ל דהספרי לא קאי על כ"ש דמתני' אלא אקרא קאי וכדלמחר רבא פלוג בבולן דך בבולן כרות בבולן דהייט כל שנכתב בין בנזינים בין בגיד מיקרי כ"ש וכל שנכתב בין בנזינים בין בגיד מיקרי פ"ד וזהו הוא דנקב בספרי מאי בין פ"ד לכ"ש אלא שפ"ד חוזר וכ"ש אינו חוזר וניקב תולדה דפלוג הוא דפלוג הוא שנכתב ביקוע רב וניקב הוא ביקוע מעט וה"ל בביריתא ע"ה סע"ה איזהו פ"ד כי' איתו ניקבו וא"כ לק"מ על הספרי מביריתא דניקב בגיד חוזר ונכתם דניקב אף בגיד מיקרי פ"ד ויש לו רפואה. וי' שחולין דמאן פסול מפני שהוא כ"ש נקב רש"י יאמר שמתני' ר"פ הערל ול"ד הוא כמט"ל דלשון הביריתא דנקב מפי' שהוא שוטה איתו מוכרח דכ"ה הוא דמאי נשכח דלפני דך ממי פסוליהו לא הוה מעטם דמתני' שהוא שוטה הוא ומסבירא נראה דמש"ה הוא דאין מולדין עכ"ל. וירושית בספר רביד הוכח תלד ד"ה פ"ד וכ"ש שכתב על הב"י אה"ע סי' ה' וז"ל מכותי כתבו מיכר שלא היה ספר יראים מתי לו ומ"ש בשמו הוא מהמרדכי שקייר מקצת דברים ואילו ראה דבריו לא היה כ"כ עכ"ל והנה אף שדבריו נזדקקים בזה דלפני הב"י לא היה גוף הס"י וכ"כ השגחת אדם כלל כ"כ מהלכות שבת אות א' דלדעתו לא היה להב"י ולהרמ"א גוף הספר אך מש"כ הרמ"א ואלו ראה דבריו לא היה כ"כ אין אני מודה לו בזה דדברי הב"י מתקיימין אף אם הם' לפיני כל דברי רבינו הרא"ה וספר הסמ"ג היה בודאי לפני הב"י ושם לאזין קו"ם הביא כל דברי הרא"ה דכלן ותמינה מה ראה בדברי הב"י שיאמר עליו המעין בפנים הס"י יראה שז"ל לומר כן. (ד*) לפסולו כל"ל. (ה) דע דמן וגם כי' עד והכי גרסין חסר בנדפס והסמ"ג שם הביאו גלשון הרא"ה וז"ל וגם אין חילן לפסול האיש הזה מפני פסולו פלוג דכה שהרי סתימה זו שנתם שבינו בידי שמים היתה ואמר שמואל פ"ד ביש"ש כשר עכ"ל והב"י והרא"ה שם כתב ע"ד הסמ"ג בשם הרא"ה וז"ל אלא בבסר יריאים לא מנאליה מכל כלוס שם במרדכי כל כשר כן עכ"ל אולם דברי הסמ"ג כיום והנה שם כלן בזהכ"ה. אלא שיש כאן איזה ס"ם דמש"כ משום וז"ל משמע חס"ל דליאסחתם משמע פלוג ביש"ש כי' הוא דלא כמט"ל בחשבות הרא"ה כלל ביש"י ד' וכן בפסקיו דליאסחתם בידי אדם ע"י מכה עיי"ש וגם מש"כ כאן כשר הוא חיבת כשר ס"ס וכן הגיה הרב הגאון רא"ד שליט"א. וביאור דברי רבינו אלה כתב מהר"א"ש בסמ"ג שם וז"ל וגם אין חילן לפסול האיש הזה כי' פי' דההוא שובדל דפומנדיחא שכתבם השביל כי' אין לפסולו בשביל פ"ד כי' כדמפרש ואולי וא"ת שמה גבי ניקב פסול האיש משום פ"ד דהא גבי פ"ד אמר דאפשר יש לו תקנה ברפואה אך כ"י שלא נתרפא פסול יש לומר כי ניקב הגיד לא דמי לפ"ד רק לכ"ש דומה וכן גבי שובדל דפומנדיחא מצינו לומר דהאיש פסול משום כ"ש אלא משום דאינו שייך לדמות סתימת השביל לכרות שפכה עכ"ל וז"ל מהרש"ל שם בביאוריו למת"ל אבל אין להסקות דילמא האי בביריתא קאי ולשום על האיש ופסול משום פ"ד והשתא לק"מ דספרי חוזר להכשירו דהא יש לו רפואה וז"ל משום דלפני דלא אין שייך דבריו בנזינים ולא בגיד וחילופו בכ"ש ומה שמוסיק חז"ל וגם אין חילן לפסול האיש כי' וכן קאי למעשה דפומנדיחא משום דהאיש פ"ד שנתם שבינ' ס"י דהוי כמו נפשו נשן ואינו קאי על הביריתא. ואע"י דלמחר לעיל כרות שפכה בבולן כי' ושייך ממי בנזינים מ"מ סתמא דכ"ש האמורה בבורה איט' אבל בגיד וכן פ"ד אינו אלא בנזינים עכ"ל ובדבריהם אלו יש לסתור מש"כ הב"ח שם לדיוק ממש"כ הרא"ה וגם אין לפסול האיש הזה מפני פסולי פ"ד שהרי סתימה זו שנתם שבינו ביש"ש היתה ואמר שמואל פ"ד ביש"ש כשר וז"ל הב"ח מנאמר מדבריו דאי הוי כרות הוי פסול אפילו בידי שמים דלא כשאר כל הפוסקים כי' עיין בדבריו בנאור ובאמת לא כן דרעת הרא"ה ככל הפוסקים דגם כ"ש ד"ה כשר חס"ל מפי פסולי פ"ד ה"ה דהמ"ל דאף אם נמנה מפני פסול כ"ש אין לפסולו משום דבי"ש היתה אלא משום דאינו שייך לדמות סתימת השביל לכרות שפכה וכמהרא"ה ועיין לעיל סי' כ"ח אות ו'. (ו*) ונעשה כרות שפכה כל"ל. (ז) בנדפס הגי' בשבות. ופסי מש"כ כאן כ"כ הסמ"ג גלשון דבריו וז"ל שם ועוד לא יתכן לומר כי נקב וכרות דבר אחד כי שני דברים הם עכ"ל. ואפשר שיהיה שכתבתי

כך הוא עיקר כמו שפרשתי דעקור הוא ולא כרות שפכה. והכרות שפכה מותר בגיורת, כאשר פרשתי בפצוע דכא, שבמקרא אחד כתובים ומשפט אחד להם:

סימן ל (א)

ממזר. הוזהר הכתוב על הממזר שלא ישא בת ישראל ועל (ב) בת ישראל שלא תגשא לו, דכתיב בפ' כי תצא לא יבא ממזר בקהל ה' ופירשו רז"ל ביבמות בהחולין [פ"ט ח'] מאיזה עריות הוא ממזר דתנן איזהו כל שאר בשר שהוא בלא יבא דברי ר"ע, שמעון התימני אומר כל שהייבין עליו כרת והלכה

תועפות ראם

שכתבתי לעיל סי' כ"ח אות ו' פ' רבינו בזה ברייתא דיבמות ע"ז ח' ניקב פסול כו' והוא כמש"כ הב"ח אה"ע סי' ה' וז"ל עוד נראה דהא דקאמר הרא"ם דניקב הולד הוא לפסול אבל אינו גופים כשר אינו אלא בניקב ע"י חולי אבל בכרות ע"י חולי פסול דאילו ניקב ביי"ש אפילו כרות ממזר כשר ואילו בניקב בידו אדם פשיטא דפסול דהוי בכלל פ"ד אה"ע שאינו כרות דכתיב בפסוע ואפילו ניקבו וכהניח דחרויה סילוח בציצית אלא ודאי בניקב ע"י חולי קאמר והשתא למאי שכתבנו למעלה דנקיטין דע"י חולי הוי ביי"ש א"כ אה"ע"י דלענין פירושא דשמעתתא חולק הוא הרא"ם אשאר פוסקים מכ"מ לענין פסק דין שוין הם להכשיר בניקב שעל ידי חולי כו' עכ"ל וכן נראה מלשון הריטב"א וכו' בלשון הרא"ם שהביאו אחר דברי הספרי בזה"ל ולקמן בפרקין אמרין כי סרים אדם אין לו רפואה אלא פסול מלהוליד קאמר ובניו ממזרים עכ"ל משמע לפני' הרא"ם אינו סרים אדם אלא סרים חמה דיש לו רפואה ופ' סרים חמה כתב הערוך ערך סרים שנסתרים ע"י קדחת והיינו ע"י חולי והגרי"פ בהפלאה שזכרנו שם כתב על פי' הערוך וז"ל לכאורה תמוה דע"י קדחת היינו חולי שמקדיח את הגוף ומחממו ומבטריהו וא"כ היה לו שעת הכושר והרי להדיח תנן במשנה דיבמות דף ע"ט דסרים חמה לא חולק וכו' מפני שלא היה לו שעת הכושר ואולם ראייתו בשו"ע אה"ע"י ריש סי' קע"ב בזה"ל סרים חמה כו' וכתב ע"י בזה"ל כו' וא"כ זשכ"ר שנסתרים ע"י קדחת אין המובן על הסרים בעצמו אלא על אמו שילדהו דקדחת מחמת חום התגור וכו' והעיקר חקר בדברי רבינו או בהעסקה או בשגגת הדפוס עכ"ל והפלאה זו א"י מה היא ולא ראה דברי הריטב"א בזה"ל דיבמות ע"ט ב' עמ"ס בגמרא ה"ד סרים חמה וז"ל פי' האמור במשנתנו דאילו סרים חמה דעלמא הא ידעינן מאן נינהו ולקמן נחפשו סימנין הרבה ואלו הכא לא תפסו בו אלא סימן אחד אלא ודאי מפני שר"ע תלה טעמו דסרים אדם חולק מפני שהיה לו שעת הכושר וא"כ לא כל סרים חמה הוא פסול שאף הוא יש שהיה לו שעת הכושר כו' אמר אביי כו' כיפה פי' זה סימן מיוחד ומוצק למי שהיה סרים חמה ממעי אמו אמר רב יוסף כו' ולא ידענא מאי ניהו סרים זה שהוא מפרש דאלו לענין לבוא בקהל ה' כל סרים חמה כשר ואפילו לא היה לקוי ממעי אמו אבל השתא ידענא דר' אמי על סרים חמה דמשנתנו קאי עכ"ל וא"כ פי' הערוך הוא כפשטי' על סרים חמה דעלמא ואין כאן חומה כלל. וראיתי לבז"ש אה"ע"י סי' ס"ה סק"ס שכתב ולדברי הרא"ם ניקב כשר לבוא בקהל אלא אינו מוליד וסמ"ג והמרדכי והרא"ם [בנחש כלל ז"ג סי' ד'] ואגודה בבואו דבריו וכן אם נסתם שניו ע"ז כשר לדעתו ואם נשא ז"ע אם כופין להוציאו עכ"ל ועיין ק"ג יבמות פ"ה ס"ב עמ"ס שם הרא"ם וכו"ל דאי בידו אדם איירי ואינו מוליד היאך יהיה כשר מי גרע מההוא גברא דאיסתתים גזתא דש"ז כו' דפסול לפי שאינו מוליד וע"י כתב הק"ג שם ולפי פי' רא"ם דסבר אה"ע שאינו מוליד עקר הוא וכשר לבוא בקהל ודך עובדא לפסול בניו קאמר כו' אין סתירה לר"ת מהך עובדא עכ"ל הק"ג ואני חמה דהא מנזר דבדברי הרא"ם כלן וכו"כ הסמ"ג על שמו דסתומה זו שנסתם שניו בידו שמים היתה ומש"ה כשר לבא בקהל וא"כ אין שום מחלוקת בנסתם שניו ע"ז אלא בפי' ההוא עובדא דהוה בפומבדיתא יבמות ע"ה ב' אם נפרש דהיה בידו אדם אז פסול לבוא בקהל וכן פי' הרא"ם אבל רבינו הרא"ם פי' דבי"ש היתה א"כ כשר לבוא בקהל אלא הולד פסול וא"כ אין התחלה לדברי הק"ג דהרא"ם קאמר דאי בידו אדם איירי כו' וכן מה זה שכתב הב"ש וכן אם נסתם שניו ע"ז כשר לדעתו דכאופן שפירש הרא"ם לכו"ע כשר:

(א) בנדפס סי' קל"ח. (ב) ועל בת ישראל. חקר בנדפס וכוונת רבינו לומר אה"ע"י דלא הוזהרו כשירות לנשא לפסולין הייט דוקא לפסול חללות אבל לא לפסולי קהל כממזר וכמש"כ התוס' קדושין ע"ז ח' ד"ה רי"ד. אך לא ידעתי למה לא כתב הרא"ם כן בסימנים הקודמים פ"ד וכו"ש דגם שם מוזכרות בנות ישראל שלא ינשאו לפ"ד וכו"ש ודוחק לומר דרבינו מוסיף דלא כמשמעות פרש"י קדושין שם ומש"ה העמיד דבריו כאן. עוד זאת אדרש מדוע בפ"ד וכו"ש כתב רבינו הרא"ם אזהרפס בלשון הכתוב לא יבא פ"ד וכו"ש משא"כ כאן בממזר שניה וכתב הוזהר כו' שלא ישא בת ישראל כו' ולכאורה הוא למוחר דלא הול"ל אלא הוזהר הכתוב על הממזר דכתיב כו' והסי' שז"ל לא יבא הוא שזה לא יבא וסם לא שייך לומר הסי' לא יבא דהיינו שלא ישא כו' אלא לא יבא דהיינו בעילה לחוד מש"ה סתם רבינו שם הדברים כלישנא דקרא משא"כ הכא דאי ממזר מתחלת יצירתו פי' לנו הרא"ם דלא יבא הוא שלא ישא בת ישראל בציצית וקדושין וכשיטת הרמב"ם פט"ו מא"כ ה"ז דלא יבא ממזר היינו בקידש ובעל דוקא וכן בכל חיובי לאוין לבד כה"ג בלחמיה ודלא כהראב"ד שם דבציצית לחוד לקי אלא יבא ממזר. וז"ל הראב"ד שם והדין נותן שהביאה תיאור כדי שלא ירבה ממזרות בישראל ופ"ד כדי שלא תזנה אשתו תחתיו והממזרות רבה עכ"ל ובספר מעין החכמה כתב ע"ד הראב"ד וז"ל הוא תמוה צעני דלדבריה משמע זה יתכן לומר שלא תאסר ביאת פ"ד כ"ל אחר קדושין דבלא קדושין ל"ש חשש ממזרות כו' עכ"ל וענ"ד לק"מ דהראב"ד ס"ל דהעיקר מה שאסרה תורה בזין פ"ד וכו"ש היינו שנעשה פ"ד וכו"ש תחת אשתו והטעם הוא כדי שלא תזנה אשתו תחתיו והממזרות רבה. וממילא אחר שאסרה תורה ל"ש בין שנעשה פ"ד אחר שנשא אשה ול"ש אם נעשה פ"ד מקודם ככל הפסמים שנותנים בדיני התורה דאף כשהוא באופן אחר דלא שייך הלאי טעמא מ"מ הדין

כדבריו, ר' יהושע אומר (ג) כל שחייבין עליו מיתת ב"ד. ומעם כולן שבמשנה תורה דרשין סמוכין (ד) דכתיב לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה כנף אביו וסמך ליה לא יבא ממזר בקהל ה' אלמא מהני הוי ממזר. ר' עקיבא סבר חייבי לאוין בהאי קרא כתיבי דכתיב לא יגלה כנף אביו וסבר לה כר"י דאמר בפ' נושאין [טז טז] באנוסת אביו הכתוב מדבר דהויא לה חייבי לאוין. ושמעון התמימי סבר לה כרבנן דאמרי בשומרת יבם של אביו הכתוב מדבר דהויא לה חייבי כריתות, אלמא בחייבי כריתות איירי קרא. ור' יהושע סבר א"כ לכתוב קרא או לא יקח או לא יגלה, לא יקח ולא יגלה למה לי אלא ש"ם מלא יקח ולא יגלה (ה) ממזר דהיינו אשת אביו שהיא כמיתת ב"ד, אלמא מהני הוי ממזר. והממזר מותר בגיורת ומשוחררת דקהל גרים לא איקרי קהל, כאשר פישנו בשנים העליונים. ונכרי (ו) ועבד הבא על בת ישראל נחלקו בה רבותינו ביבמות בהחולץ [מ"א טז] ר' יוחנן (ז) ור' חנינא אמרי הולד ממזר, רב ושמואל ור' יהושע בן לוי ובר קפרא אמרי הולד כשר. ומסקינן התם הלכתא נכרי ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר בין בפניה בין באשת איש. יש לשאול (ח) דר"י אמר הולד ממזר וביבמות פ' אלמנה ל"ג [פ"ה ז'] אר"י משום ר' ישמעאל מניין לנכרי ועבד הבא על בת ישראל כהנת לוייה וישראלית שפסולה ת"ל ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה מי שיש לו אלמנות וגירושין בה וכו'. עתה יש לתמוה אמאי לא מתמה על ר' יוחנן השתא ממזר הוי מיפסל בביאתו מיבעיא דהכי נמי מתמה בקדושין בעשרה יוחסין [פ"ה ז'] דאמר ר' ישמעאל סבר לה כר"ע דאמר נכרי ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר ומקשינן ומי סבר לה והא אמר ר' יוחנן משום ר' ישמעאל מניין לנכרי ועבד הבא על בת ישראל כהנת לוייה וישראלית שפסולה וכו' ואי סבר לה כר"ע השתא ממזר הוי מפסל בביאתו מיבעיא אלא ודאי לא סבר לה. יש לתרץ דלר"ע מתמה תלמודא דאיהו מתוך חומר חייבי לאוין דמשויא להו כחייבי כריתות אמר הולד ממזר כדאמר [פסוקין י"ג ז'] ר' עקיבא חייבי לאוין כחייבי כריתות משוי להו, אבל ר' יוחנן אמר (ט) נכרי ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר משום חומן אלא משום דלא תפשי בהו, דהכי דריש לא יקח וגו' וסמך ליה לא יבא ממזר למימרא דכל דהיבא דקרי ליה לא יקח פ' לא לקוחין הוי ממזר הלכך לא סתמה תלמודא על ר' יוחנן אמאי אצטריך קרא שנפסלו בביאתן. ומנין (י) דלא יבא דממזר פ"ד וכו' עמוני ומואבי מצרי ואדומי כביאת בעילה הכ"ס כביאת בא אל אשת אחיך וכביאת יובא אליה ותהר לו, ולא כביאת ולא יבא אל תוך הסהנה וכביאת בבאכם אל אהל מועד שפירשו שלא יכנסו אל תוך הקהל, ולא יכנסו אל אהל מועד. צא ולמד מ"ג מדות שהתורה נדרשת בהן, דבר הלמד מעניינו בסה הענין מדבר בעריות ובבעילות איסור הכותב מדבר. בהוריות פ"א [ג' טז] אמרינן אמר רב אמי בהוראה הלך אחר יושבי ארץ ישראל דכתיב ויעש שלמה את החג וכל ישראל עמו קהל גדול מלבא חמת עד נחל מצרים, כיון דכתיב וכל ישראל עמו למה לי למימר מלבא חמת עד נחל מצרים אלא הא קמ"ל ויושבי ארץ ישראל איקרו קהל. עתה יש לשאול כל היבא דכתיב קהל בפצוע דכא כרות שפכה עמוני ומואבי יהיו מותרין ביושבי חוץ

תועפות ראם

דין אמת וא"כ יפה כתב הראב"ד ללמוד מזה דהעיקר לא יבא הוא הציא דכשנעשה פ"ד אחר ששאל אשה לא שייך הלאו דלא יבא כ"א על הציאה וכו'. ובמעט הראב"ד מושב קושיית החס' יבמות מ"ט א' ד"ה וכתבי עיין דדבריהם דלפי מש"כ הראב"ד הוי פ"ד נמי משום ממזרות ואיז מיקרי הפסק. (ג) ר"א כו' חסר גנדפס בטעות. וגם כתב שם ועטם שלו במשנה תורה דדרשין סמוכין והוא פ"ס וז"ל ועטם כולן דדרשין סמוכין במשנה תורה. (ד) עיין יבמות ד' א' ותוס' שם ד"ה דא"כ. (ה) מלא יקח ולא יגלה ממזר. גנדפס הגי' מלא יקח עד לא יגלה כו' והיינו כג' החס' שם ד"ה לכתוב בשם ר"י עיי"ש אבל הגירסא שזכנן הוא כג' ר"ח שהציא הראב"ד והריב"ז כח' שם. (ו) ונכרי כו' עד סוף הסיון חסר גנדפס. (ז) ר' יוחנן ור' אלעזר ור"ח כו' כ"ז. (ח) יש לשאול כו' עיין תוס' קדושין ע"ה ב' ד"ה השתא והוא קושיית הירושלמי ס"פ אלמנה לכה"נ כמ"כ הפ"י שם. (ט) אמר כו' ז"ל דאמר כו' ממזר לאו משום כו' דכל היבא דקרי כו' לא להוי לקוחין כו' כ"ז. (י) ומנין כו' עד בהוריות מוצא גם כמ"ג לאוין קי"ז בלי זכר שם הרא"ש ע"ז. וז"ל החיטוך מ' תק"ס לא יבא ממזר בקהל ה' כלומר שלא יבא אשה מבנות קהל ה' אבל להכנס עמהם בכל מקומות מושבותיהם ולישא וליתן עמהם בכל הדברים מותר באמת כאחד מבני ישראל וכבר אמרנו ז"ל [משנה סוף הוריות] שממזר ת"ח קודם בקה"ל לכהן ע"ה ע"כ והוא כדברי רבינו כהן דל"י צביאט ערוה ובעצילת איסור הכ"ס. וגרסה ל' דמש"ס נקמו במשנה שם ממזר ת"ח ולא אלו הסגוין אחריו במשנה שם לכוונת משנתיו הוא לאשמעין דמאי דכתיב לא יבא ממזר בקהל ה' אין הפי' שלא יתערב עמהם בכל דבר שנקדשה אלא הפי' הוא שלא יבא אשה מבנות קהל ה' ותו לא מידי ומה שאמרנו בגמרא שם י"ג א' מה"מ כו' דא"ל יקרה היא מפנינים כו' פי' מה"מ דהוא קודם עו"ל דא"ל כו' מפנינים מכ"ס שזכנן לפני ולפנים ופי' הוי"ף בע"י דהוא שייך ללמוד דכתיב ציה לא יבא כו' והכ"ס הוא בהפסד שזכנן לפני ולפנים מכ"ס הממזר קודם והגרס"ש שם והפסא"ל פ"י למשנה שם כתב דדוקא נקמו ממזר משום דגם הוא מפסד כשרה אבל נתין ואיך לא דבריהם צריכין חוץ לדבריהם עיין בג"ק ל"ח א' תור"ה הרי שגרסה מדברי החס' דלף לענין רע אחר שייך יקרה

לארץ דלא איקרו קהל. ושאר קהל לא ילפינן מיניה או שמא הכא דכתיב קהל ה' שאני, דקהל ה' במשמע כל שומרי מצות ה' בין בארץ בין בחו"ל, דקהל (יא) דהוראה ילפינן שיש לומר בהוראה הקפיד הכתוב ביושבי ארץ ישראל דאירא דא"י מחכים [כ"ג ק"מ כ'] :

סימן ל"א, ל"ב (א)

עמוני ומואבי. הוהיר הב"ה על שניהן במקרא אחד בפ' כי תצא למלחמה לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'. ותנן ביבמות בהערל [פ"ז כ'] עמוני ומואבי אסורין ואיסורן לעולם, זכרים, אבל נקבותיהן מותרות מיד ומעמא מפורש (ב) בגמרא, ממה שתלה הכתוב איסור בהקדמה דכתיב על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים למדנו שלא אסר אלא אותם דבני הקדמה ואיש דרכו לקדם ואשה אין דרכה לקדם אפילו לקראת נשים דכתיב כל כבודה בת מלך פנימה. וגם [הם] (ג) מותרים בניזרת ומשוחררת דקהל גרים לא אקרי קהל. והאידינא גרים (ד) עמונים מותרין אפילו הקבועין בארצם כדתניא בתוספתא (ה) דמסכת ידים ומייתי זה בברכות בפרק תפלת השחר [כ"א כ'] בו ביום עמד יהודה גר עמוני לפניו אמר מה אני לבא בקהל ומסקינן שהתירוהו לבא בקהל מטעם שכבר בא סנחריב ובלבל את כל העולם כולו דכתיב ואסיר גבולות עמים וכל דפריש מרובא פריש. ומואב יש לומר דלא בלבלו סנחריב וכל העולם לאו דוקא (ו) דאמרינן במגילה פ"א [י"ז כ'] דאמרו ליה לאחשורוש זיל לגבי מואב דלא גלו (ז) ויתבי בדוכתייהו דכתיב שאנן מואב מנעוריו ושוקט הוא אל שמריו ולא הורק מכלי אל כלי וגו'. ול"ג התם זיל לגבי עמון ומואב אלא זיל לגבי מואב דהא קרא במואב כתיב ולא בעמון. פ"י (ח) נכון נראה לי זיל לגבי עמון ומואב דלא גלו פ"י עתה אינם גולים ויש להם ארץ מלכות, אבל אנחנו דעתנו מכלכל שאנחנו בשביה בלא מלך וארץ ובני אדם שאינם מיושבים אין להם לב ודעת, דכתיב שאנן מואב מנעוריו ושוקט הוא אל שמריו וגו' :

תועפות ראם

יקרה היא מפנינים ועיין הן עשיר ודוק. (יא) דקהל דהוראה כו'. נראה שהוא תי' אחר לנד מש"כ מקודם דקהל ה' שאני והיו כמו ועוד ועיין צנזר שבע להוריות שם שהאריך ג"כ כשאלת הרא"ם. ובנו של הרב הגאון מוה"ר ירוחם גאולה ל"ב של"ס מו"א דמחנינו המופלג בחכמה כמוה"ר משה יחי' אמר לאחר קשיית הרא"ם. דרב אבי שאלר בהוראה הך אחר רוב יושבי א"י וליף לה מן וישע שלמה צעת הדין את התנן וגו' היינו משום דבאמת שם היתה הוראה ללכול ולשתות ביום הכפורים שזדונו כרת ושננתו חטאת כמפורש במ"ק ט' א' ועו"א הכתוב קהל גדול מלבוש חמת עד נחל מנרים לשמעינן דהני הוא דליקרי קהל ומלאי כ"מ וסינו ע"כ משום דכיון דהקדמתי קהל היו חייבין להביא פר חטאת הקהל כדון הורו ב"ד ועשו כל הקהל על פיהם אי לאו דיתנה ב"ק ואמרה להם סולכם מומונים לחיי העו"א כמבואר במ"ק ט' וזו מיושב ג"כ מה שדקדקו החס' הוריות שם ב"ד קהל גדול מלבוש חמת וז"ל אע"ג דד"ת מו"ק לא ילפינן הא היו גלוי מלתא בעלמא עכ"ל החס' ולפי הכ"ל אין זה גילוי מלתא בעלמא אלא דעיקר דינא אשמעינן שם דלי לאו שהיה הסכס הקב"ה על ידם היו חייבין להביא פר חטאת הקהל כדון משום שהורו ב"ד לעשות ללכול ולשתות ביום הכפורים ועשו הקהל יושבי א"י על פיהם. ומה מאלד מסכים לה נוסח הכ"י שכ' ב"ד הוריות ב' ז' וז"ל הקמ"ל דעד שזירו לרוב קהל שגאריך ישראל עכ"ל ודפח"ח. ובצ"אור דברי רבינו בתי' האחרון אשר לגאורא אין הצנה לדבריו שכתב שיש לומר בהוראה הקפיד הכתוב ביושבי א"י דלויורא דא"י מחכים דמאי שייקה להמעשה דתלמי צהקל בהוריות ג' א' מעשה תלמי צהקל והוראה תלויה צבית דין אכל באמת דבריו מתבארין עפ"מ"כ החס' צנזרדרין ה' א' ד"ה דהכא צנזר ר"ת צמיתא דליסור ויתר דבני א"י חכימי ספי דלויורא דא"י מחכים אכן כיופינן להו ועבדינן כותייהו כספחים כ"א א' וא"כ כיון ששבו רוב יושבי א"י בהוראת ב"ד שוב לא חיישינן ליושבי חו"ל דצדדי גס הם ישבו כיושבי א"י וספיר קרינן צבו ועשו הקהל וא"כ אין ד"ו שייך כ"א בהוראה :

(א) צנזרס ס' ר"צ. (ב) מפרש צנזרס ס' עיין צנזרס ר"ר פ"ד ס' ט' שאלמנו שם להויתך חלק אי אפשר ופי' שם ה"פס עקף ח"ל ולהכי אמיתא לך קתא עסם אכל עיקר מעמא כו' ואין דבריו נכונים וכדמשמע ג"כ מדברי רבינו שלא זכר אלא זה הטעם ופי' דברי המדרש כמו שפי' מהר"ו שם להויתך חלק א"א שכן הראוי שלא להשיב ע"ד דואג שהוא מין ישראל אך א"א להויתך חלק. (ג) חיצת הס הגסתי ע"פ הנדפס. (ד) גרים עמונים מותרין כל"ל וצנזרס איתא גרים עמונים ומואבים מותרים והוא ס"ס דרבינו מפרש ואזיל דמואבים לא צנזרס סנחריב. (ה) צנזרסחא כו' וכן הוא צנז"ג לאוין קמו. ואיכא למידק שלא הביאו הרא"ם והסמ"ג דלתנן צמיתיתין דמסכת ידים פ"ד מ"ד וכ"כ המ"מ ספי"ב מהא"ב ח"ל אכל צנזרס כו' משנה מפורשת היא צמית' ידים והוצאה צפ' חפלת השחר וז"ל דה"ס דצנזרסחא קתני שדורס ר"ג לר' יהושע כמ"ס א"ל כבר שמעת מפי הזקן הרי אתה מותר לנא צהקל. (ו) וכל העולם כ"ד. חסר צנזרס ועיין דבריו רבינו להלן ס' מ"ב וצחוס' סופה ט' א'. (ז) דלא גלו. ליתא לפנינו צמיתא שם ומדברי רבינו נראה שגירסתו כן היה וזה שפי' צמית' דלא גלו פי' עתה אינם גולים כו'. (ח) פי' נכון כו' עד סוף. חסר צנזרס ולהספי' היה גם מואב צנזלגל ואי משום דכתיב שאלן מואב וגו' כתב הסמ"ג שם ח"ל ומן המקרא אין ראיה שיהי' הוא נאמר קודם צנזלגל של סנחריב עכ"ל :

סימן ל"ג (א)

גרושה שנשאת או נתארסה. צוה יוצרנו המגרש אשתו ונשאת או נתארסה לאחר ומת או נתגרשה שאסורה לראשון, דכתיב ב' כי תצא למלחמה לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה אחרי אשר הוטמאה ותניא בספרי (ב) מן הנשואין לאירוסין, מן הארוסין לארוסין מנין פ' אירסה וגירשה ואירסה אחר וגירשה אסור הראשון לקחתה דכתיב לא יוכל בעלה הראשון (ג) מ"מ. ר' יוסי בן כיפר (ד) אומר מן הנשואין אסורה מן הארוסין מותרת שנאמר אחרי אשר הוטמאה והלכה כחכמים. ואין לפרש (ה) מן הארוסין לארוסין מארסין שני אם גרשה אסור הראשון לארסה דאמרינן בקדושין שלהי פ' האומר [ס"ז ז'] דאצטריך לומר שאסור לקדש חייבי כריתות אלמא חייבי לאוין דלית להו ריבויי שרו. ובסוף גיטין [ס"ז ז'] אמרינן יצא קול מראשון ובא אחר וקדשה קדושי תורה מתגרשת ונושא (ח) ראשון שלא יאמרו מחזיר גרושתו מן הארוסין, אלמא הלכה כחכמים. מן הארוסין לארוסין פירושו כאשר כתבתי:

סימן ל"ד (א)

שפחה. הוהיר וצוה הקב"ה שלא ישא ישראל שפחה ולא תנשא בת ישראל לעבד דכתיב ב' כי תצא לא תהיה קדשה מבנות ישראל ולא יהיה קדש בבני (ב) ישראל, פ' זה דבעבד ושפחה קאמר לא ידעתי למצא בתלמוד ובמדרש אך מתרגום של אונקלוס למדנו שתרנגם לא תהא איתתא מבנות ישראל לגבר עבד ולא יסב גבר מבני ישראל איתתא אמה. ועבד ושפחה נקראים אחד מן האומות שנמכר לישראל שגופו קנוי (ג) וישראלים הנמכרים לנכרים אינם נקראים עבד ושפחה שאינם קונים גופם שאינם קנויים להם אלא למעשה ידיהן כדאמרינן בגיטין בהשולח [ל"ז ז'] מהם תקנו עבד ואמה אותם קונים מהם ולא הם קונים מהם ולא הם קונים זה את זה לגופם אלא למעשה ידיהם. ועבד עברי ושפחה דאמרינן בקדושין פ"א [ט"ו ח'] אם אדניו יתן לו אשה מכאן שרבו מוסר לו שפחה כנענית. ותניא כי משנה שחר

תועפות ראם

(א) נדפס סימן ק"ה. (ב) בספרי כו' לשון הנדפס בספרי ומייתי לה ביצמות בפ"ק אין לי אלא מן הנישואין לנישואין. לאירוסין מן האירוסין לנישואין מן האירוסין לאירוסין מניין ת"ל לא יוכל לשב מ"מ ע"כ וכאן הוא בקיור אבל נדפס חסר הפי' שכלאן. וביצמות י"א ב' לפיטו לא הוצא שם כד' הספרי ועיין בספרי פסקא ר"ע אות י"א במאירי עין שם ונראה שפי' הרשונים ביצמות שם נוסחאות אחרות ממה שלפנינו. (ג) לשון צה"ג ס"ס ל"ט לא יוכל בעלה. לא יוכל הראשון. לא יוכל לקחת את אשר שלח ועיין הגהות הנ"ל ספרי שם ורש"י צה"ג שם ש"כ ר' יהודה אומר נאמר כאן תועבה ומאמר להלן כרת אף כאן כרת ואיני מנין הדברים והלא בספרי שם אמר ר' יהודה היא תועבה ואין הולד תועבה וכו' ומאי שייך דכרת לכאן דלית אלא מחייבי לאוין וכמ"כ רבינו בסמוך ופי' יאיר עיני. (ד) בן כיפר. חסר נדפס אבל ביצמות ובספרי איתא ועיין לקמן סי' ל"ו. (ה) ואין לפרש כו' עד סוף הכי' חסר נדפס ועיין לעיל סי' כ"ג או"ד מש"ס ואתי שפיר דהכתי' לשיטתו שם והנדפס לשיטתו שם מיהו מש"כ הרא"ם כאן ח"ל שרי לקדש דבר פשוט הוא ומוסכם שם קידש חייבי לאוין ולא בעל אינו לוקה כמ"כ המ"מ פט"ו מה"כ ה"כ אך לענין מחזיר גרושתו ה"ל לרבינו להביא גמרא ערוכה קדושין ע"ח א' ומודה אבי' במחזיר גרושתו שם קידש ולא בעל שאינו לוקה לקחתה להיות לו לאשה אמר רחמנא והא ליכא וול"ע. (ו) וטשא שני אבל מגרש שני וטשא ראשון לא שלא כו' כל"ל וכו"כ הסמ"ג לאוין פ"ב לה"ר משם שאפי' מן האירוסין לאירוסין אסורה לחזור לו וכדברי הרא"ם כאן ובהנחות חשק שלמה גיטין שם כ"כ מדנפשיה ולפלא שלא זכר דברי הסמ"ג. ועיין לקמן סי' ל"ו אות ב' מש"ס:

(א) נדפס סימן ר"ה. (ב) צני וכו' צנו' הסימן והוא ס"ס וול"ע מני. (ג) שגופו קנוי לישראל אבל הנמכרים וכו' כן הוא נדפס ובסמ"ג לאוין פ' וכל' כאן. (ד) מותר בשפחה. עיין מהרש"ל צביאוריו לסמ"ג שם ש"כ ק"ק מאי הוא מותר לימא הכי אבל עבד עברי מוסר לו רבו כו' כמו שמסיק אה"כ וכל' דה"ק אפי' היכא שאין רבו כופה אותו שיקח שפחתו מ"מ מותר לו ליקח מאחר שהותרה הותרה אבל אין לומר שאפי' במוכר עצמו שאין רבו מוסר לו שפחה כו' מ"מ אם ראה העבד ליקח שפחה מותר שרי כ' הספר לקמן עיין פ"ג שאסור כו' עי"ש והנה בדברי רבינו הרא"ם שפיר ים לנו לומר דס"ל כשיטת הרמב"ן והריס"א ב' לקדושין סי' א' שאפי' במוכר עצמו מותר בשפחה אלא שאין רבו כופהו בכך וכו"כ הריס"א שם כ' א' שם אין לו אשה ובנים אין רבו כופהו ליתן לו שפחה כנענית אבל הוא מותר בה דומיא דמוכר דמוכר עצמו. ועיין מל"מ פ"ג מהל' עבדים ה"ד שתמה ע"י מהמורה ל' א' שאמרו שם הבמ"ע כגון דל"ל אשה ובנים דתיא כו' אלמא דכי ל"ל אשה ובנים אסורא וליכא למומר דשאני התם דהוי בע"כ של עבד ומש"ה אסירא דכיון דהותרה לו ברצונו איך יתכן לומר דמשום כפיית האדון יאסר והינה בל"ע ויש לי לתרץ דברי הראשונים עפ"י מש"כ הרמב"ם שם ה"ה ואינו יכול ליתן לו שתי שפחות ועי"ש ב"מ שמקורו מהמכילתא ולפי"ז ים לנו לומר שאין היתר לע"כ בשתי שפחות לישא מעצמו מאחר שלא מניע לו היתר כ"כ בכפיית האדון והשתא א"ש דשם בתמורה דלוקמין כגון דל"ל אשה ובנים מיירי ג"כ דהעבד נשא שפחה אחת מדעתו וא"כ השתא כשהאדון משילו שפחה לטובת האדון לולדות רשאי. אך כשאין לו אשה ובנים, שאין לרט למסור

שכיר עבדך, שכיר אינו עובד ביום ובלילה עבד עברי עובד בין ביום ובין בלילה, מכאן שרבו מוסר לו שפחה כנענית. ומסור מותר בשפחה נתן בקדושין פ' האומר [ט"ז ב'] ר' מרפון אומר יכולין מסורין ליטתה כיצד מסור נושא שפחה הולד עבד שחררו הולד בן חורין, ואסקינן ר' מרפון אפילו לכתחילה. ואמר רב יהודא אמר שמואל הלכה כר"ט, ומעמא דכתיב לא יהיה קדש בבני ישראל יצא מסור שכבר קדוש (ה'). יש לשאול (ו) אחרי שמסור מותר בשפחה היאך שנינו בנימין בתשולח [מ"א ב'] מי שחציו עבד וחציו בן חורין עובד את רבו יום אחד וא"ע יום אחד דברי ב"ה, אמרו להם ב"ש תקנתם את רבו ואת עצמו לא תקנתם, לישא שפחה אינו יכול בת חורין אינו יכול, ובמל, ואמאי יבטל ישא ממזרת דמשום צד עבדות שבו אינו נאסר לממזרת דמסור נושא שפחה, ומשום צד חירות אינו נאסר דאמר רבא בעשרה יוחסין [ע"ג ב'] הלכתא גר נושא ממזרת דקהל גרים לא אקרי קהל, ומשוחזר וגר הדא נינהו. י"ל דלא חשבינן תיקון עולם להרבות ממזרים. ואי קשיא ימכר כעבד (ז') עבד ויהא מותר בשפחה כנענית הא לא קשיא (ח) דתניא [ע"ג כ"ט ב'] אין עבד עברי נוהג אלא בזמן שהיוכל נוהג שלא (ט) היו כל יושביה עליה. והא דתנן בפ' אחרון בערבין [ל"א ב'] ומייתנין לה בנימין במי שאחזו [ע"ד ב'] היה נמסן כל י"ב חדש כדי שיהא חולט (י') לו התקינו שיהא קולט מעותיו ללישכה כו' ותניא בערבין בשלחי המקדיש שדהו [כ"ט ב'] אין בתי ערי חומה נוהגין אלא בזמן שהיוכל נוהג. י"ל מדרבנן היה נוהג דין בתי ערי חומה, ואעפ"י שהוא מדרבנן מייתנין ראייה בנימין מינה לענין איסורי תורה דנתינה בעל כרחו שמה נתינה דכל דתקינן רבנן כעין דאורייתא תקינו :

סימן ל"ה (א)

יבמה לשוק. בין נתאלמנה מן הנשואין בין נתאלמנה מן הארוסין (ב) אם יש למת אח כן האב אסורה לכל אדם בלאו עד שתחלוץ (ג) דכתיב בפ' כי תצא כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם ובן, אין לו לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר יבמה יבא עליה ויבמה. ובאחים מן האב הכתוב מדבר, דילפינן אחוה אחוה מבני יעקב ביבמות בתחילת כיצד (י"ז ב') (ד) ואם היבמה ערוה ליבם בכרת לא מיבעיא ושריא (ה') לשוק בלא הליצה אלא אפילו צרתה וצרת צרתה עד סוף העולם מפטרא בלא הליצה, כדתנן בפ' כיצד ביבמות [כ' ב'] כל שאסורן איסור ערוה לא חולצת ולא מתייבמת. ותנן [י"ג יבמות] חמש עשרה נשים פוטרות וצרותיהן וצרות צרותיהן מן ההליצה ומן היבום עד סוף העולם בתו ובת בתו.

תועפות ראם

למסור לו שפחה ולגדומיה אוי יס איסור להעבד לישא אותה מלגו כיון דכבר יש לו שפחה אחת ואיסור הוא לעבד לישא שתי שפחות כ"ל. ורא' לגבי דלעת רבינו כהרמב"ן והריטב"א מדכ' בסמוך וא"ק ימכר בע"ע ויהא מותר בשפחה כנענית אלמא דס"ל דאף שהוא מוכר את עצמו מותר בשפחה ועיין חוס' ב"ב י"ג א' ד"ה כופין שכ' וא"ת אלמאי כופין וימכר עצמו בפ"ע למ"ד בפ"ק דקדושין מוכר א"ע רבו מוסר לו ש"כ כו' דלעת החוס' הוא דלא כהריטב"א אלא כהרמב"ן דכל היכא שאין רבו מוסר לו אסור מעצמו וכ"ה בתוס' קדושין י"ד סע"ב דל"כ לא מקשים שם מידי. ועיין קדושין ס"ט א' בתוס' שם. (ה') קדש. כ"ל. (ו) יש לשאול כו' עיין חוס' גיטין שם בשם ר"ת ובב"ב י"ג א' ד"ה כופין בשם ר"י כתי' הרא"ש. ובגדפס חסר מכאן ע"ס. (ז') בעבד עברי כ"ל. (ח) הא ל"ק כו' כן ח' החוס' פסחים פ"ה א' ד"ה לישא והתוס' בב"ב שם דחו ח' זה דבית שני נהג יוכל ועיין גיטין ל"ו א' חוס' ד"ה בזמן ועיין ח' הרשב"א שם באורך. והתוס' בתנינה ב' ב' ד"ה לישא הא' כ' ולמסור עצמו לא מצי כדי לישא שפחה דהא גר אינו נמכר בע"ע דענין ושכ אל משפחתו וליכא כדא' בא"נ וכ"ה החוס' גיטין מ"א א' ורבינו שלא ח' כן י"ל דס"ל דהא דאין גר נקנה בע"ע היינו שאין ב"ד מוכרין אותו כדאמרו בקדושין ס"ו א' דאין הכחוש ושכ אל משפחתו מדבר אלא נמכרוהו ב"ד אבל הוא מוכר את עצמו אף כשהוא גר ומשחרר. וכ' עוד החוס' בתנינה שם וי"ל ועוד מאחר דלא קיים פריה ורביה ביהדות לא נסבין ל' כנענית לגד חירות שבו ודכוותי' מצינו בפ"ק דקדושין אין לו אשה ובנים אין רבו מוסר לו ש"כ עכ"ל ומדברי החוס' אלו רא' למש"כ המל"מ פ"ג מהל' עבדים ה"ד דלריך שיהא לו בנים ג"כ דלא כמשמעות פרש"י. דאם הי' נשוי אף אם אין לו בנים רבו מוסר לו שפחה עיי"ש והגרש"ם בקדושין כ' א' לא ראה דה"ל אלו דמשמע דהעיקר הוא אם קיים העבד עברי פ"ו רבו מוסר לו ש"כ. ואשה מארבינן משום שבת. מיהו לשיפת רמב"ן והריטב"א ורבינו הרא"ש שכ' בלאת ד' אין טיף טעם החוס' דא"כ מ"ש דמדעת עצמו מותר בשפחה ודוק. (ט) שלא כו' חסרון דברים יש כאן וכ"ל שהיוכל נוהג ובבית שני לא הי' היוכל נוהג שלא כו'. (י') שיהא חלוט לו כו' שיהא חלוט מעותיו כו' כ"ל :

(א) בגדפס סימן רכ"ו. (ב) מן הארוסין. עיין יבמות י"ג ב'. וגראה לי שחסר כאן גרשם הסימן וכ"ל יבמה לשוק. אשה שמת בעלה ונתאלמנה בין נתאלמנה כו' וכ"ה בגדפס. (ג) שתחלוץ או תתייבם דכתיב כו' כ"ל וכ"ה בגדפס. (ד) ביבמות בתחילת כיצד. בגדפס חסר תיבות אלו וע"כ מחוסר הבנה שם. ומש"כ שבהא על יבמתו י"ל ובהבא על יבמתו וואו' מראש מקום אחר דנאחזין מן האב הכל עיי"ש כ"ה א' ועיין פרש"י וחוס' שם דתרווייהו גרידי וכאן חסר הך דכבא על יבמתו. ומכאן ואילך ע"ס חסר בגדפס. (ה') ושריא.

ספר . עמוד עריות יראים רח

ובולחו מפקי' מקראי ביבמות פ"א [ח' ה'] דמקשינן לאחות אשה ובאחות אשה כתיב ואשה אל אחותה לא תקח לצרור לגלות ערותה עליה בחייה, נאמר כאן עליה ונאמר להלן עליה יבמה יבא עליה, מה להלן במקום מצוה אף כאן במקום מצוה ואמר רחמנא לא תקח. והיכן הוקשו כדר' יונה, כתיב ונכרתו הנפשות העושות, ואע"ג דבההוא קרא איכא לאקושי לאשת אח אמרינן ביבמות פ"א [ס] לקולא ולחומרא לחומרא מקשינן, וטעמא (ו) דבעל כרחנו היקש להחמיר אתא דאי לקולא לישתוק קרא מיניה, דאיסורא מנלן שכל דבר ישנו בחזקת היתר עד שימצא האיסור בפירוש, כדאמרינן בחולין פ"ב [י"ז ה'] מסוכנת ממאי דשריא וממאי דאסירא. והיינו דאמרינן בחולין פ' גיד הנשה [ו"ה ז'] אדגמרת מפר ושעיר דמין במינו לא במיל ליגמר מזורע בשלה דבמיל. היינו דאמרינן בפסחים פ' אלו עוברין [פ"ג ז'] אע"ג דהשווה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה, הוצרך לרבות נשים לאכילת חמץ, שהייתי מקיש לקולא דכתיב לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות, והני נשי הואיל וליתנהו בקום אכול מצה, דהוה ליה מ"ע שהו"ג איתנהו (ז) באכילת חמץ. והיינו דאמרינן בשבת פ' ר"ע [פ"ג ז'] טומאת ע"ז דרבנן קולא ולחומרא לקולא מקשינן הא אם היתה טומאת ע"ז דאורייתא לחומרא מקשינן התם היינו טעמא דהוקש (ח) שרץ ונדה לע"ז על כרחינו ללמוד חומרא וטומאה באה. דאי להקל לבד לישתוק מיניה, וכיון דלא מצינן לאפקי שלא ילמדו חומרא מוקמינן כוליה הקישא לחומרא, אי לאו משום דטומאת ע"ז דרבנן. והיינו נמי טעמא דאמרינן בתענית בשלשה פרקים [כ"ז ה'] גבי כהן מברך דאיתקש למשרת. ואיתקש לנזיר ואמרינן אסמכתא דרבנן (ט) ולקולא, ואי לאו הוי אסמכתא הוה מקשינן לחומרא, דלא מצינן לאפקי היקש שלא ילמד חומרא, הלכך אי לאו דהוי אסמכתא מקשינן לחומרא :

סימן לו (א)

חלוצתו. צוה הב"ה שהחולין ליבמותו שלא יהזור וישאנה והוא ואחיו עומדין עליה בלאו (ב) דכתיב בפ' כי תצא ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו ודרשין ביבמות פ"א [י' ז'] מדכתיב אשר לא יבנה בלשון להבא ולא כתיב אשר (ג) בנה למדנו שאחר שחליץ לה עומד עליה

תועפות ראם

ז"ל דשריא. (ו) וטעמא כו' עיין בס' מלא כרושים חלק ב' ערך היקש אות ד' שדחק שם בס' הגמרא יבמות דף ח' א' והר"ם כאן מפרש לה ברוחא. ועיין בז"ק נ' א' תוס' ד"ה דומיא שכו' שם דהא דמקשינן לחומרא הני מיילי באיסורא אבל בממונא לא וגרסה לי שזה דעת רבינו הר"ם כאן דלסברתו אין שייכות לומר כן אלא באיסורא אבל לא בממונא אבל דעת ר"ת שם בחוס' דלא כסברת רבינו אלא דמדה הוא בתורה ז"ל באיסורא וז"ל בממונא ולענין קשיית החוס' דכ"ק שם כ' הרשב"א בחי' שם דסתם רגל אינו מכלה אלא דורס ומקלקל ועוד דשן מנלן דמכליל דוקא עד שנגזר דשן מכליל ותעשה הוכחה לרגל. ועיין תוס' חולין פ"ה ז' ד"ה מהו ורבינו כאן מתירין לה במש"כ שכל דבר ישנו בחזקת היתר עד שימצא האיסור בפירוש וא"כ מן הסתם יש לנו לומר דלגמיל האיסור כדכתיב אחרי רבים להטות עד שימצא בפירוש דמב"מ לא בטיל. ועיין תוס' פסחים מ"ג ז' ד"ה ס"ד תימא לר"י כו' ורבינו מייסבו. (ז) ליתנהו. כ"ז. (ח) דהיקש מת שרץ כו' כ"ז. (ט) דרבנן. עיין בגבול"א תענית שם שכו' נראה לי דה"ג אסמכתא נינהו ולקולא ולרבנן מדרבנן ולקולא וחיצת מדרבנן תוספת של איזה מפרש הוא כו' והאריך שם לומר דשכור אסור בז"כ מן התורה ודעת רבינו הר"ם אינו כן ומפורש הוא ביראים הנדפס סי' ע"ז שכו' שם ומתירינן אסמכתא דרבנן היא ולקולא הלכך שכור לא מיתער בז"כ אלא מדרבנן עכ"ל ועיין הע"ם שאלתא קכ"ג אות ב' שהשיג על הגבול"א. גם הגבול"א סותר את עצמו למש"כ בשאלת אריה סי' י"ח להשיג על הס"ז שלא עיין בגמרא במקומה דלמיר בהדיא דהיקש זה אסמכתא הוא עיין ט"ו א"ח סי' קכ"ח סקל"ו דלפמ"כ בגבול"א יפה כ' הס"ו שם דלהרמב"ם דאסר בז"כ שכור מדאיתקש ברכה לשירות הוא מדאורייתא והא דאמרנו בגמרא אסמכתא היא סי' לימוד ז"ק שמברך אסור ב"ן מדנאמכה למיר אינו אלא אסמכתא ועיין נהל אשכול ח"א סי' ט"ז לד' ל"א שכו' שם ג"כ דלהרמב"ם שכור אסור מן התורה בז"כ ולא הביא דברי הגבול"א :

(א) נדפס סי' רכ"ו. (ב) בלאו. מובאר דעת רבינו כהרמב"ן בספר המאות שמנה לדעתו במל"ת י"ד שמנע החולץ ליבמתו שלא יבא עליה ולא ישאלה אחרי הפרדה ממנו בחליה כו' עיי"ש ודלא כהרמב"ם בפ"א מהל' יבוס ה"ב שהאיסור הוא מד"ס כשניות עיי"ש במ"מ ולח"מ. ודקדק רבינו דבריו ואמר שלא יחזור וישאלהי' כמס"כ החוס' יבמות י' ע"ב ד"ה החולץ למשום קדושין גרידי ליבא מלקות משום לא יבנה וז"ל החוס' שם דאמרינן בקדושין ע"ה א' מודים במחזור חלוצתו [ס"א] שאם קידש ולא צלל שאלין לוקה דרך בנין בית אסרה תורה עכ"ל ולפינו קדושין שם גירסא אחרת וגרסה שכן ה' גירסת הר"ם שם ומיושב מה שהנחתו ב"ע לעיל סי' ל"ג אות ה'. ועיין שו"ע אה"ע סי' קכ"ב ס"ב שכו' שם החולץ ליבמתו נאסרת החלוצה וזרותה עליו ועל שאר האחין בעשה והוא תמום וכבר כ' הלח"מ ברמב"ם שם שהוא ס"ם ואשגרת לישנא דסעי' א' הוא ושם הוא בעשה כשנית רש"י יבמות י"א א' ועיי"ש בחור"ה חד וכו' רביד הוהב. כ' לפרש ד' השו"ע ח"ל ופשוט מדכתיב יבמה יבא וגו' ואם לא יחפון וחלצה הא כשהלך לא יבא עליה ולא הבא מכלל עשה עשה עכ"ל ועדיין קשה למה לא נקטו בלאו וכמפורש בגמרא ודו"ק. (ג) אשר. מיותר וכן ליתא נדפס. בלאו

בלאו (ד) ואחיו כיוצא בו דאיתמר [ס] ריש לקיש (ה) הוא אינו חייב על חלוצה כרת והאחין חייבין על חלוצה כרת, בין הוא בין אחין חייבין על צרה כרת. ור' יוחנן אמר בין הוא בין אחין (ו) חייבין על חלוצה כרת ולא על צרה כרת. ומעמא מפרש התם דאיהו שליחותא דאחין עבד ואיהי שליחותא דצרות עבדא, וקומ"ל ריש לקיש ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן לבד מ'ח'ק' (ו) בתחלת החולץ [י"ו] 6]. וכן פסק בהלכות גדולות בהלכות עריות כאשר כתבתי אני:

סימן לו (א)

סומה. צוה והזהיר הב"ה אשת ישראל שזינתה ברצון שאסורה לבעלה בלאו, דתניא בספרי ומייתי לה ביבמות פ"א [י"א ז'] ר' יוסי בן כיפר אומר משום ר' אלעזר (ב) המחזיר גרושתו מן הנשואין (ג) אסורה מן האירוסין מותרת שנאמר אחרי אשר הוטמאה. והכמים אומרים אחת זאת ואחת זאת אסורה. אלא מה אני מקיים אחרי אשר הוטמאה לרבות סומה שנסתרה, ומפרש מאי נסתרה נבעלה, ונסתרה קטני לישנא מעליא. ואין (ד) לומר דוקא סומה דהוה בה קטני ונאמר (ה) בלאו אבל שאר נשים נבעלות ברצון לא, דהא פרכינן עלה ביבמות [ס] טומאה בהדיא כתיב דכתיב ונסתרה והיא נטמאה ומתריצין למיקם עלה בלאו והא ליכא למימר דעשה נמי ליכא בלא קטני דהא אמרינן בכתובות פ"א [ט' 6] ולמעמד (ו) וסתירה אין עדים פי' אין עדים שנבעלה בלא קטני, לא, בתמיהא הלכך כרבנן דפליגי עליה דר' יוסי

תועפות ראם

(ד) בלאו הוא ואחיו וזרמיה כיוצא בה דאיתמר כ' כן הוא נגדפס. (ה) ר"ל אמר הוא כ' כ"ל המעתיק. (ו) אחין אין חייבין כ' כ"ל. (ז) מחקי. פי' ה' הוא חלוצה מעוברת. ה' הוא קני פירות. ה' הוא ירושה. וגירסת הגדפס הוא מהקס וגירסה לי דס"ס שם ו"ל מחקס וכך לירושא מוויין לפי הגדפס בלות מ' מחלק נכסיו והיא הוא. ומש"כ כאל וכן פסק כ' ע"ס חסר בגדפס ועיין ברי"ף ור"א פ"ד דיבמות ס' כ"א עוד טעם לפסוק כר' יוחנן:

(א) בגדפס ס' ק"ג. (ב) משום ר' אלעזר. כ"ה דיבמות שם אבל בספרי דברים פ' ר"ע איתא משום ר"א בן עזריה וכו' ברי"ף ור"א עיין בה"ג ר"ש ס' כ"ט ש' שם משום ר"א בן שמעון. ובס' חות קשות שילבי נטין כ' שמצואר דיבמות י"א ב' דר' יוסי בן כיפר אמר משום ר' אלעזר ור"א שמותי הוא היינו דהוא מתלמידי ב"ש וא"כ ספיר מקשה הירושלמי לר"א דס"ל כב"ש עיי"ש ושעוה הוא בידו דר"א בן הורקנס הוא שמותי ולא ר"א בן עזריה או ר"א בן שמעון ובניקיר דברי החות קשות שם עיין בשיעוה יעקב אה"ע ס' קי"ט ס"ק ג' בפי' הארוך. (ג) מן הנשואין. ביראים הגדפס בנאלקווא חסר ב' תיבות אלו בשעוה. והעירני הרב הגאון וכו' מהרש"ך שנים"א מוויילנא שביראים הגדפס באחרונה ביוילנא שנת על מלות ה' לפ"ק איתא המחזיר גרושתו ארוסה מן האירוסין מותרת והוא ס"ס דהא צבעל ראשון אין שום ג"מ בין אם גרשה מן הנשואין או דגירשה מן האירוסין. (ד) ואין לומר כ' ע"ס חסר בגדפס. (ה) ונאמר. ז"ל וסתירה. ופי' דברי רבינו כך הוא דכא להוכיח דאשת איה הנבעלת ברצון חסירה נבעלה בלאו אף בלא קטני מהא דאמר דיבמות שם למיקם עלה בלאו וסיימו לכל המפורש בקרא דונסתרה והיא נטמאה אחת הכ קרא דלא יוכל וגו' אחרי אשר הוטמאה לומר לן דהוא בלאו והנה ראוי נכתובות ס' א' דלס י' עדים שזינתה הוי קטני וסתירה ועדיפא מינה וכיון לעדים הוויין ג"כ בכלל דונסתרה והיא נטמאה אחת גם עליהו קרא דלא יוכל וגו' אחרי אשר הוטמאה למיקם עלה בלאו כ"ל פי' דברי רבינו הרא"ם כאן וא"כ למדנו מדבריו דכל היכא דאיכא עשה איכא נמי לאו וכיון דעשה איכא אפי' בלא קטני ה"ה הלאו אף בלא קטני וא"כ ז"ל כמ"כ התוס' דיבמות י"א א' ד"ה ארת וקרא דונסתרה והיא נטמאה נבעלה ודאי איירי דמסיק לקמן עכ"ל וא"ש דע"א בגמרא למיקם עלה בלאו אבל הרא"ם כ' בפ"א דיבמות ס' ד' דסוטה ספק כתיב טומאה דידה בלשון עשה ונסתרה והיא נטמאה והלאו דלא יוכל וגו' אחרי אשר הוטמאה קאי לדאי נבעלה וא"כ מ"ש בגמרא למיקם עלה בלאו אין הפי' על הפסוק דונסתרה והיא נטמאה קאי בלאו אלא דכונת בגמרא למיקם עלה דודאי נבעלה בלאו ולאפוקי מסוטה ספק דאין בה אלא העשה דונסתרה והיא נטמאה והוא כמ"כ דיבמות ג' ב' סד"ה לפי. ודע דהתוס' דיבמות י"א ב' ד"ה מאי והרשב"א בחי' שם כ' דאף במוטה ספק אמר במוטה דלס בה עליה בעלה בדרך לוקה ובס' מלבושי יו"ט שו"ת אה"ע יו"ט ז' סוף אות ג' בשו"ת התוס' וזה"ל ש' ב' שאל מלא זס בגמרא והגרש"ם שם כ' דסוטה למ"ס סוטה ז' א' דידעי לאתרוויי ביה ומפרשים דהתראה הוא להלקוהו אח"כ אך מה יענה ללשון הרישב"א בחי' דיבמות י"א ב' ש' בזה"ל אמרינן בפרק כשם גבי סוטה ספק ש"ס בזה עליה בעלה בדרך לוקה לוקה מדאורייתא קאמר כו' עכ"ל הרישב"א וא"כ אי אפשר לומר כהגרש"ם. ומדברי רבינו נראה דבמוטה ספק פשיטא לי' דליכא לאו דאף שדאי נבעלה בלאו לומר דבעין דוקא קטני מקודם אבל שאר נשים נבעלות ברצון לא מיהו גם הו"ו ס"ל כמסקנת הגמרא דלא כתיב לאו למוטה ספק ואפי' כ' דלס בזה עליה בעלה בדרך לוקה וא"כ לא שמענו דעת רבינו בזה. וקשה לי מאי פריך דיבמות שם נבעלה טומאה כהדיא כתיב בזה ונסתרה והיא נטמאה דילמא אי מהתם הו"א מן הנשואין דוקא קמ"ל קרא דאחרי אשר הוטמאה לרבות סוטה שנבעלה מן האירוסין דומיא למחזיר גרושתו דהו"א גם מן האירוסין לארוסין לחכמים דר"י בן כיפר כ"ל סימן ל"ג ועל שניהם הוא אומר לא יוכל בעלה וגו' וי"ל דלמחר קדם לארוסה מקינן כדאיתא במוטה כ"ד א' א"כ ונסתרה והיא נטמאה אף בארוסה משתעי. (ו) ולעמנך קטני וסתירה אין עדים לא פי'

למ

יראים

עמר עריות

ספר

בן כיפר קי"ל, ואשת איש שנבעלה שויתנה (ז) לבעלה בלאו. ואמרינן נמי בכתובות [סז] מעשה שהיה מפני מה (ח) אסורה אונס הוה אלמא בלא קנוי מיתסרא :

סימן לח (א)

ארבעה בכהנים. וזנה לכהן הוהיר הכתוב בפי' אמור אל הכהנים שלא ישא כהן זונה דכתיב אשה זונה וחללה לא יקחו. ומה היא זונה כדנתיא בת"כ ומייתי לה ביבמות פ' הבא על יבמתו [ס"א] כ' זונה כשמה, פי' שויתנה תחת בעלה דכרי ר' אליעזר בן יעקב (ב). ר"ע אומר זונה זו מופקרת. ר' מתתיה בן חרש אומר אפי' הלך בעלה להשקותה ובא עליה בדרך עשאה זונה (ג) וזונה זו איילונית. ופי' רב הונא טעמא דכתיב הזנו ולא יפרוצו כל ביאה שאין בה פרצה אינה אלא זנות. וחכמים אומרים אין זונה אלא גיורת ומשוחזרת ושנבעלה בעילת זנות. ר"א אומר פנוי שבא על הפנויה שלא לשם אישות עשאה וכו'. והלכה כדברי כולן להתמיר חוץ מר' אליעזר (ד) מדאמר רב עמרם (ה) כר' אליעזר שמעינן הא ככולהו (ו) תנאי הלכה וחוששין בדברי כולן :

סימן למ (א)

חללה. הוהיר עליה הכתוב באמור אל הכהנים דכתיב אשה זונה וחללה לא יקחו ופירשו רז"ל בקדושין בעשרה יוחסין [פ"ה] מה היא חללה דתניא כל שנולדה מן הפסולין (ב) ומפרש זרעו בעמיו אלמא מהני הוי חללה, ואם נבעלה לפסול לה אפילו חייבי עשה הוי אסורה לכהונה בלאו ולא משום שם חללה דהא אמרינן [ס"ז] אין חללה (ג) מאיסור כהונה אלא מבת כהן דאמרינן ביבמות באלמנה לכהן [ס"ח] אמר רב יהודה אמר רב ובת כהן כי תהיה לאיש זר כיון שנבעלה למי שזר אצלה, פי' פסול לה, פסלה לכל דיני כהונה ולתרומה (ד) דכתיב היא בתרומת הקדשים לא תאכל ולכהן ילפינן בק"ו מגרושה ומה גרושה שמתרת בתרומה אסורה בכהונה זו שאסורה בתרומה אינו דין שאסורה לכהונה. ואע"ג שאין מזהירין מן הדין אמרינן התם [ס"ז] גלווי מילתא היא, ונבעלה לחייבי מיתות (ה) נמי מיפסלא

תועפות ראם

פי' אם יש עדים כו' כ"ל. (ז) שזינתה. היינו הך דשנבעלה דנש שנבעלה פי' לאחר דאילו לבעלה אף באירוסין הויא אשת איש וכמו שנלחתי בזה ה' ומה שפסל הדברים הוא שלא נמא דאף שנבעלה בלאונס 'הדין כן ע"א שזינתה דהיינו בנזק ואולי ז"ל להיפך שזינתה שנבעלה לבעלה בלאו. (ח) מה לא אסורה כ"ל :

(א) גנדפס סימן ר"ח. (ב) בן יעקב. וכ"ה בספ"ג לאוין קב"א ובמגדל ע"פ ספ"א מהל' א"ב אכל ביבמות ס"א ב' איתא דכרי ר' אליעזר סתם דהוא ר"א בן הורקטס ולהדיא אמרו ביבמות ד"ס א' דרשב"י סבר לה כר' אלעזר דאמר פנוי הבא על הפנויה שלא לשם אישות עשאה זונה וע"כ דבן יעקב ס"ס בכאן ובספ"ג הל' מילאין ס"ד א' כ' אהא דהיתה מעוברת כתובות י"ג א' דר"ג ור' אליעזר אומרים נאמנת כו' וז"ל ר' אליעזר לסעמיה דאמר זונה זונה כשמה אלמא כרבנן ס"ל דאמרי אין זונה אלא גיורת ומשוחזרת ושנבעלה בעילת זנות עכ"ל ותיבת אלמא שנבע"ג אין לו מובן דהא ר' אליעזר דאמר זונה כשמה פליג אדרבנן דאמרי אין זונה אלא גיורת כו' והנראה דתיבת אלמא ס"ס וז"ל ור' גמליאל כרבנן ס"ל כו'. (ג) זונה. פי' קסבר בכל בעילת איסור נעשה זונה. ר' יהודה אומר זונה זו כו' כ"ל וכ"ה בגדפס. (ד) אליעזר. ס"ס וז"ל אלעזר וכ"ל בסמוך והיינו מ"ד פנוי הבא על הפנויה וכו' ובגדפס חסר דכרי ר' אלעזר שאמר פנוי וכו' בסעות. (ה) עמרם אין הלכה כר"א כו' כ"ל וכ"ה בגדפס. (ו) ככולהו תנאי הלכה כו' כ"כ הספ"ג שם וחוששין לדברי כולם להתמיר עכ"ל ועיין ס"א אה"ע ריש סי' כ"ו שביאר דברי הסור כן ועיין בבית שמואל שם סי' ו' סק"י שהביא ד"ו בשם הספ"ג ולדעת מהרש"ל נס הסור ס"ל כן עיי"ש ובמגדל ע"פ פ"ח מהל' א"ב ה"א כ' הך ברייתא דהבע"י שהביא הרא"ם כאן וכ' אה"כ וז"ל וקיי"ל ככולהו בר מדר' יהודה ור' אלעזר וכ"פ הר"מ ז"ל מקצ' מדעת רבותיו בעלי התוספות ז"ל עכ"ל ומדברי רבינו והספ"ג נראה שגם כר' יהודה קיי"ל להתמיר בר מדר' אלעזר אף הרמב"ם שם פסק כחכמים והמ"ע ערבב הדברים ושרי ל' מאריה. ועד דהרמב"ם שם ה"ב כ' קדשה שהפקירה עממה לכל וכן הוא לשון רש"י יבמות ס"א ב' ד"ה מופקרת והמ"מ שם דקדק מהא דכ' רש"י "לכל" דזקא במפקרת עממה לכל עובר ושב הוא דהוא זונה עיי"ש והשו"ע סי' ו' ס"ח העתיק לשון הרמב"ם קדשה שהפקירה עממה ותו ל"מ. וז"ל למה :

(א) בגדפס סי' ר"ס. (ב) הפסולין לכהונה. ותניא אידך חללה אין חללה אלא מאיסור (בהוה) וטעמא דעל פסולי כהונה נאמר ולא יתלו זרעו בעמיו אלמא כו' כ"ה בגדפס ותיבת כהונה המוסגר הוא מהנחתי שם והלשון שנכאן מנומס. (ג) חללה אלא מאיסור כו' כ"ל ובגדפס חסר מן ואם נבעלה כו' עד דאמרינן ביבמות ולכן אין הכנה לדבריו שם. (ד) ולתרומה. ז"ל לתרומה דהיינו הפרס. שכל מקדש פסלה לכל דיני כהונה ומפרש ואולי לתרומה כהני לאו ולכן ילפינן בק"ו כו' ובגדפס איתא וקיימא לתרומה ולא והוא ס"ס וז"ל בלאו. (ה) מיתות נמי מיפסלא כו'. לשון הגדפס ונבעלה לחייבי כרת לא מפסלא דכתיב וזת כהן כי תהיה לאיש זר כהויה משתעי

מלאיש זר. אע"ג דכתיב כי תהיה משמע בני הויה לאו לאפוקי מחייבי כריתות אלא לרבות חייבי לאוין וביבמות פ' אלמנה לכהן הכי פי' ואין (ו) נבעלה לפסולה חייבי כריתות ולא חייבי לאוין דבאימור חומרא נראה לאוקמי טפי, חייבי לאוין מנלן ומתרין גם חייבי לאוין יש לנו לרבויו כי תהיה כתיב לרבות אפי' בני. הויה מיהו חייבי כריתות לא ממעמי אך חייבי לאוין מיתרבו, ומקשינן אי הכי דלא איתרבו חייבי לאוין אלא מטעם דבני הויה נינהו נכרי (ז) ועבד וכו' ומשני נכרי ועבד מפסלי מטעם אחר דאמר ר"י משום ר' ישמעאל מניין לנכרי ועבד וכו' שיש לו אלמנות וגרושין וכו' אבל חייבי כריתות שיש להם אלמנות וגרושין במקום אחר לא ממעמי מהבא אלא (ח) זר. וחייבי כריתות מפסלי נמי מטעם זונה דאמר רב אשי בקדושין בעשרה יוחסין (ט"ז) כהן הבא על אחותו זונה משוי לזוה (ט) ואמרין נמי בהחולין (מ"ד) אמר רב יוסף אע"ג דאמר ר' יהושע אין ממזר וכו' הכי נמי כיון שנבעלה עשאה זונה, והיינו דתנן בסוף ד' אחין (נ"ז) אם היו כהנות נפסלו מן הכהונה (י) מטעמים שפרשתי. ולויה וישראלית מיפסלי נמי מד' ישמעאל מדכתיב ובת יתירה :

סימן מ (א)

גרושה. הוזכר עליה הכתוב באמור אל הכהנים, דכתיב ואשה גרושה מאישה לא יקחו ואם אמר לה הא גימך ולא תהא מותרת לכל אדם אך ממני (ב) תהיה מגורשת אעפ"י שאין הגט מתירה לעולם גרושה נקראת ואסורה לכהונה, כדאמרין ביבמות בהאשה (נ"ז) וביטוין פ' :

תועפות ראם

משחתי קרא. והוא כליה למפרש שפרש"י יבמות ס"ח ב' ודחלו בשתי ידים עיי"ש והלכנו מלואים לא"ע ס' ו' סעי' ח' סק"ג הקשה מזה עמש"כ ביראים ס' ר"א [ובכתי' הוא לפנינו ס' מ"ה] שאשת כהן שנבעלה בלואים משום כי תהיה לאיש זר ח"ל כיון לאשת איש היא כימי מפסלה משום כי תהיה לאיש זר כיון דכחיותו משחתי קרא ואשת איש לא תפסי בה קדושין והנהיג ב"ע ועתה זכינו לאור הכח' למפורש בו דרבינו מפרש כפי' התוס' שם ד"ה נכרי בשם ר"י דח"כ ומב"ד נמי מפסלה מלואים זר ואע"ג דכתיב כי תהי' דמשמע בני הויה לאו לאפוקי מח"כ אלא לרבות חייבי לאוין וברור הדבר דנדרסם ס"ס וכו' שם ונבעלה לחייבי כריתות נמי מיפסלה דכתיב ובת כהן כי תהיה לאיש זר [ור"ל ואין לך זר יותר מזה] ומש"ס אח"י בזהויה משחתי קרא ר"ל דכחיותו נמי משחתי קרא ומפני שהמעתיק המסדר קרא הכח' וחסר שם כל הביאור שכדברי הגמרא שהצריך רבינו פה אין הכנה לדבריו שם ושכחו המדפיסים תיבת נמי וכחצו תחת' תיבת לא ופינים חדשות בלו שם וזאת תורת הקצר ומש"כ כאלו ונבעלה לחייבי מיתות יותר נכון להניח לחייבי כריתות וכדל' בסמוך. (ו) ואין. ס"ס ו"ל ואימא נבעלה לפסול לה חייבי כו'. (ז) נדרסם כתוב תחת נכרי תיבת נר והוא עשות. (ח) אלא מלואים זר כ"ל וכו' התוס' יבמות ס"ח ב' סד"ה נכרי עיי"ש. (ט) להוא. ס"ס ו"ל לה. ומדברי רבינו נראה דס"ל כמש"כ המרדכי ר"פ הבעי' בשם בה"ג דדוקא בחייבי כריתות דלא תפסי בה קדושין ההיא ביאה היא זנות וכן פיר"ח ועיין תוס' יבמות ס"א ח' ד"ה שנבעלה ושם מ"ד ב' תוד"ה ה"ג ועיין גיטין ס"ס ח' תוד"ה בעולה ומפרש"ל שם ופ"י כתובות י"ג ח' מיהו זהו דוקא לדעת חכמים דלעיל ס' ל"ח אבל דעת רבינו שם דחוששין כדברי כולם להחמיר דבכולם יש איסור זונה וכו' מהרש"ל בביאוריו לסמ"ג לאוין קכ"ב. (י) מן הכהונה. כנ"י מהרש"ל שם והריטב"א בחי' שם. ומש"כ רבינו מטעמים שפרשתי וזה כהפי' בקונטרס שהביאו התוס' שם ל"ה ח' דשעמא דשמעתין משום בת כהן כי תהיה לאיש זר ועיי"ש במהרש"ל שאין זה פרש"י שלפנינו שם אבל כן הוא פי' רבינו הרא"ש וכן מש"כ הרא"ש בפ' הבעי' ס' ו' אבל אי שייך בזה כו' רומז נ"כ לשיטת הרא"ש וכמש"כ בס' רביד הזהב פ' נשא ד"ה והיא לא נתפשה ואף שניין הרא"ש כמו שכתבתי בפ' החולץ ולא מנינו זה בספקיו שם ל"ז בה ד"ל ש' כן במק"א בחי' לפ' החולץ ומש"כ התוס' שם דמבית איש כהן לא שמעינן אשת איש וכל ח"כ הנאסרות ע"י קדושין משום דלא הו' זר אלא מעיקרא עיין לקמן ס' מ"ה דרבינו מתיר לה כיון שיכול להיות זר אלא מעיקרא כגון שקדשה אביה כשהיא פחותה מבת ג"ש זר אלא קרינן ביה ומה שהוכיחו התוס' שם מיבמות נ"ז ב' דקאמר רבא אשת כהן שנאסרה בעלה לוקה עליה משום זונה ומשום סומא ואם כשיטת רבינו א"כ היא לוקה נמי מהאי קרא וכן הקשה האגני מלואים לא"ע ס' סעי' ח' סק"ג על ביראים ולא זכר שהוא קשיית התוס' לפי' הקונטרס לענ"ד יש לתרץ להרא"ש דרבא לא חשיב אלא דבר חידוש דבזונה וסומא הוא חידוש דלוקה דלא מימא כקושיא דר"י שם דלמיה אלא לאו הבא מכלל עשה קמ"ל דהכל היו בכלל כו' כמש"ס אבל משום כי תהי' לאיש זר אין כאלו שום חידוש לדעת רבינו דלף בלואים מ"מ הוא הוא איש זר והלאו צהדיא כתיב בה :

(א) נדרסם ס' ר"י. (ב) ח' ממני. נדרסם הגי' אף ממנו והוא פסוק ונ"ל שם כמש"כ ב' וכו'. ומדברי רבינו נראה דלית הגט פסול מן התורה לכהונה מדלל כ' דין זה בתולדת גרושה וכו' מהרש"ל בחי' לגיטין פ"ד ב' וכו' רמב"ם ס"פ מהל' גרושין ה"א וזנ"כ שם ובשנ"ח ס"א ח"ב ס' ב'. וכיוצא בזה תמתי על הנשמת אדם כלל ד' אות ח' ש' שם ל"ע בספח מגולה וכן שוק שמנינו בקרא שנקרא ערוה כדכתיב חגל ערוהך אל' הו' ערוה דאורייתא ונ"מ אם מהני ענימת עינים ועוד נ"מ דדבר. שאסור מן התורה בתפלה לר"ך לחזור עיי"ש ולפ"ל שלא ראה דברי ביראים נדרסם ס' י"ב ש' להדיא תולדה כו' ספח כו' שוק כו' הרי מובאר דס"ל להרא"ש דספח ושוק אינם אלא דרבנן ושמעתי' דהיראים שגורין בפי' הכ"א וכלן עבר עליו ולא ראהו. וכי"צ כתבתי לדקדק עמש"כ רבינו ביראים הגדסם קי' י"ח דין מוזה ולא כ' שם תולדה למחזה הא דהשוכר בית ב"א חייב צמחזה לאלתר דליתו אלא מדרבנן משום יסוב ח"י כמש"כ המנחת חינוך

המגרש (ג) כתב לגרש את אשתו ונמלך ב"ש אומרים פסלה מן הכהונה וכו' אומרים אפילו גרש אשתו על תנאי ולא נתקיים התנאי לא פסלה מן הכהונה והלכה ככו"ה (ד). תולדות גרושה. כל קדושין שהצריכו לה חבמים גם מדבריהם והם רבים בתלמוד ומקצתם כתבתי במשפטי הגערה האמורה (ט'), והלוצה היא תולדה לה. כדאמרינן בקדושין בעשרה יוחסין (ט"א) והלוצה דרבנן אתמאה ואת תניא גרושה אין לי אלא גרושה חלוצה מנין ת"ל ואשה ומתריצין מורבנן וקרא אסמכתא בעלמא. והאמר בקדושין בעשרה יוחסין (ט"ז) פלוגתא דאבוי ורבא בכהן גרו' (ה) בגרושה אבוי אמר קידש לוקה בעל לוקה ורבא אמר בעל

תועפות ראם

היטות מ' תכ"ג לדבר פשוט עיי"ש ובמק"א יבואר אי"ה. (ג) המגרש. ט"ס וז"ל הורק [פ"א ח'] וגם בגדפס יס ט"ס זה. ושם כתוב מקודם ובניטין כפ' האומר וז"ל כפ' המגרש [פ"ג ב']. (ד) והלכה ככו"ה. ראיתי בס' שם חדש צאור לס' הגדפס סי' קל"ט עמ"כ שם הרא"ם וקו"ל ככו"ה שדקדק עליו למ"ל להרא"ם לומר דהלכה ככו"ה והא פשוט דכו"ה במקום כ"ה אינה משה ע"ש וכאן אין להקשות כלל לפי המתבאר בירושלמי פ"ח דניטין ה"ח שאמר רב לר' חייה למ"ל להכניס עמנו לספק זה המרובה להבשיר לכתמילה לכהונה ושפיר חידש רבינו דלא כרב. (ה) גרו'. צדור דהרי"ם הוא בסעות וז"ל גדול. וכ"כ הסמ"ג לאוין קכ"ג כלשון הרא"ם כאן וז"ל ובקדושין מחלק אבוי ורבא בכהן גדול בגרושה אבוי אמר כו' אבל בס' הגדפס ליתא חבית גדול שבי' שם פלוגתא בגרושה דאבוי ורבא כו' ולפסמ"כ רבינו כאן הוא חולק על פרש"י קדושין שם שבי' גד"ה כ"ג באלמנה. דה"ה כהן הדיוט בגרושה וחללה איכא לא יחלל וכו' שם גד"ה קידש. כה"ג או כהן הדיוט אחת מן הפסולות האמורות בענין. וגם הוא חולק על הרמב"ם פי"ז מה"ב ה"ג שאמר שם דלא יחלל הוא רק באלמנה לכה"ג אבל זוהי וחללה וגרושה הרי הן מחוללות ועומדות קודם צעילתו. ודעת רבינו הוא כדעת המ"מ שם שאין צדקו כלל משום לא יחלל אבל בכה"ג איכא משום לא יחלל בטלוה דקרא אכולהו קאי עיין בדבריו וז"ל דפלוגתא דאבוי ורבא בכה"ג בגרושה. אולם גם הסמ"ג לאוין קכ"ג כ' כלשון רבינו כנ"ל ואפ"ה כ' בלאוין קכ"ה כדעת הרמב"ם הג"ל וצריך לומר דמש"כ הסמ"ג לאוין קכ"ג בכו"ה בגרושה דק"ל כרבא דאמר דלר"ך קדושין ובעילה ואז לוקה שתיים משום לא יקח ומשום לא יחלל פי' כשגמר ביאתו כדרך נשואין ולקי אף בגרושה משום ולא יחלל וזע"ה וא"כ ה"ה צבעל כי האי גווגא בגרושה בלא קדושין לקי נמי משום ולא יחלל וזע"ה דמ"ס לא אמר רבא קידש לוקה לא קידש אינו לוקה למשטוי בעל בלא קידש דלא פסיקא ליה כמבואר במהר"ל קדושין שם ולא אולל לירד לס"ד מהר"ל בציאוריו לסמ"ג לאוין קכ"ג ש"כ לא בעל אינו לוקה כו' וה"ה בעל בלא קדושין אינו לוקה לפי חללה כדלקמן עכ"ל דא"כ איך יפרשם ס"ד הסמ"ג ש"כ דלר"ך קדושין ובעילה ואז לוקה שתיים כו' לא יחלל והרי בגרושה קיימין ואין כאן אלא אחת משום לא יקח אם לא כמו שכתבתי לפרש וא"כ ה"ה צבעל לחד כה"ג נמי לקי משום ולא יחלל וזע"ה. מיהו בדבריו רבינו אין נראה לי לפרש כנסמ"ג אלא בפשיטות כהמ"מ. ובמה שפי' הסמ"ג בדברי רבא בעל לוקה דהיינו לוקה שתיים כן פרש"י. בעל אחר קדושין לוקה שתיים וכ"כ הריטב"א בחי' לקדושין שם והאחר' ככ"מ י' ב' ד"ה דאמר דכי בעל אח"כ לוקה אף על הקדושין כדמוכח בריש תמורה וז"ל המהרי"ם בחי' לקדושין שם ע"כ וז"ל כן [כפרש"י] דאין לומר דבעל אחר קדושין אינו לוקה אלא אחת דא"כ לשהוק קרא מלא יקח כיון דלא עבר אלא משום לא יחלל עכ"ל ואף לפי מש"כ הפ"י כתובות כ"ס ב' בחד"ה חילולין דהא דמשמין בתמורה ה' ב' אליבא דרבא שפיר דהס דא"כ לא יחלל היינו משום דמשקרא ל"ק להו מאלמנה לכה"ג טפי משאר חייבי לאוין אלא מדכתיב בשלן לא יקח דמשמע לשון קדושין וע"י משני רבא דע"כ האי לא יקח לאו קדושין גרידא הוא דהא כתיב בתריה לא יחלל ודרש רבא נופי' בקדושין ע"ה ח' מ"ס לא יקח משום לא יחלל ולא לקי משום לא יקח אלא כצבעל ח"כ האי לא יקח לא יסור קדושין הוא אלא איסור ביאה שלא יסאנה שהוא המצוי לירי חלול ע"ה הפ"י וא"כ יס' לרשות ראיית החוס' בתמורה שם ומיושב ג"כ מהר"ם כהן הנחות למוס' תמורה שם. אך לפי ענ"ד סי' הפ"י תמורה דא"כ מאי הקשו בתמורה שם ולאבוי נימא קרא לא יחלל מאי לא יחלל אחד לו ואחד לה דהא בלא"ה לאבוי לק"מ דהא אבוי ק"ל בקדושין שם קידש לוקה משום לא יקח ופליג אדרבא דאמר מ"ס לא יקח משום לא יחלל וא"כ ס"ל שפיר אבוי לפי שיטתו אי עבד מהני. וראיתי בס' בזה"ס לס' ויקרא כ"א י"ד שבי' על פרש"י דקדושין וז"ל ואיני יודע מנין לו לפרש"י הא דלמא רבא ל"ל מלקות כלל משום לא יקח ודלא כרב יהודה וכ"כ מזה דמחייב רבא שם בגמרא אהא דרב יהודה עכ"ל ואשתמיטת' כל הג"ל דע"כ גם לרבא לקי אלא יקח וזה ג"כ אין לומר דרבא ל"ל מלקות משום לא יחלל דאינו אלא טעם ללא יקח ובמס' הרמב"ם בשורש החמישי מס"ה שלו בלא דולא תחסיא את הארץ שהוא טעם ללא יוכל וכן ולא תטמאו שהוא טעם אל תשקט דהא אמרו להדיא קדושין שם ומורה רבא בכה"ג באלמנה שאם בעל ולא קידש שטוקה ולא יחלל וזע"ה צעמיו א"ר וכו' חילל הרי דגם לרבא הוי לא יחלל לאו כללוא דעלמא ולקי עני' ועכ"ל דאף דמחייב רבא לרב יהודה קיבל תשובתו ודברי מהר"ל בציאוריו לסמ"ג לאוין קכ"ה שם מאחר שרבא הקשה שם אף שהיה משני ל' מ"מ אשטויא לא סמכין והלכה כרבא עכ"ל אינו מציין דהא קושיית רבא הוא על עיקר מיעוט דרב יהודה שאמר חייב ב' ע"ה מחייב רבא דלא לינקי אלא חדא וע"ה. ובמס' כ"א א"ש לשון הגמרא ומורה רבא בכה"ג באלמנה שאם בעל כו' מאי מורה ופי' הריטב"א שם דה"ק דלא תימא דתרייבוי' נריכי אהדדי כו' עיין בדבריו ואכתי נריך טעם היכי הו"ל כן אבל לפי הג"ל ח"ס דלפי שאמר רבא מ"ס לא יקח משום לא יחלל ח"כ הו"ל דלא יחלל אינו אלא טעם ללא יקח ותרייבוי' נריכי אהדדי קמ"ל שהוא לאו צפ"ע. מיהו הרמב"ם צעמיו מפרש מדאמרין ומורה רבא כו' ש"מ שכל ח"ל פליגי אבוי ורבא ולא פליגי בציאור כהונה בלבד ורבא סבר שכל הכעול אחת מחייבי לאוין אינו לוקה מאתו הכס עד צבעול אחר הקדושין כמחייב גרושתו חוץ מאלמנה לכה"ג שמודה רבא לאבוי שאם בעל לוקה אעפ"י שלא קידש כמש"כ הרמב"ם בפס"י מהל' ח"כ ה"ב ומבואר בתשובותיו לחכמי לונל ועיין לעיל סי' י' או"ב מש"ס. וראיתי להמעיין התכונה בלאו דפ"ד וכו"ס שבי' לא ידענא מאי קשיא להו על הרמב"ם מסוגיא דכתובות ל"ה ב' אי' ר' ינחק קשיא ממורת דהס ר"פ לאבוי הוא דמקשה דס"ל לוקה אביא גרידא אבל לר"ך דק"ל כרבא שפיר י"ל דדוקא באלמנה לכ"ג משום לאו דלא יחלל וזע"ה לוקה אביא גרידא ולא בשאר חייבי לאוין עכ"ל ובגמרא הדברים עתיקין שכן ח' ר' אהרן ב"ר משולם ז"ל מלומיל אבל הר"ר מאיר ב"ר סודרוס הלוי ז"ל דחה תי' זה דבטלוה טסחי

[illegible]

מא

יראים

עמוד עריות

ספר

לוקה לא בעל אינה (ו) לוקה מה טעם לא יקח משום לא יחלל. וקימ"ל אביו ורבא הלכתא כרבא
לבר מי"על קנ"ם:

סימן מ"א (א)

אלמנה לכהן גדול. הוזהר הב"ה על כה"ג שלא ישא את אלמנה, דכתיב ב' אמור אל הכהנים
[כ"א י"ד] אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח. ואלמנה הוי בין מן האירוסין בין מן
הנשואין כדתנן ביבמות בהבא על יבמתו [י"ט ה'] כ"ג לא ישא את האלמנה בין מן האירוסין (ב) בין
[מן] הנשואין. וכ"ג הוי בין נמשח בשמן המושחה בין מרובה בנדים והמשוח מלחמה דתניא בהוריות פ'
אחרון וי"ג ז' והכהן הגדול מאחיו (ג) אשר יוצק על ראשו שמן המושחה זה משוח מלחמה ומלא את
ידו ללבוש את הכנדים זה מרובה בנדים על כולם הוא אומר את ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרוץ ואלמנה
וגרושה וחללה זונה לא יקחו (ד) וגו'. ותניא בכולן (ה') אין נוהגין במשוח מלחמה חוץ מחמשה דברים
האמורים בפרשה ואלו הן (ו') פורע ולא פורע ואינו מטמא לקרובים ומצוה על הבתולה ואסור באלמנה
וכו' ותניא בת"כ ומייתי לה ביומא פ"א [ט"ז ה'] נמשח יום אחד (ז) ונתרבה יום אחד אין (ח') כ"ג נוהג
בו. ואמרינן בעשרה יוחסין [ט"ז ה'] ומורה רבא באלמנה לכ"ג שאם בעל ולא קידש שלוקה. מ"ט ולא
יחלל כתיב (ט) והרי חילל. ותולדת אלמנה כל אשה שנתקדשה קדושין שצריכה גט מדרכנן ונתאלמנה
מהם אסורה לכהן גדול מדרכנן:

תועפות ראם

קדושין כשאר ח"כ והדרה קשיא לדוכתא מאי פריך בגמרא ות"ל משום ינמה לשוק. אולם ע"ד ה"א והנו"כ יש ליישב קשיית הרב ר'
שמעון ז"ר אברהם ב"ר אברהם להרמ"ה ה"ל ד' ק"כ שהקשה שם להרמב"ם מהא דלמור רב המנוח סוטה י"ח ב' שומרת יבם שזינתה
אסורה ליבם ובלא קדושין איירי מדקאמר זינתה ועוד מדדייק בגיטין פ' ב' בשא"ן אין זיו לא לימא תיבוי תיובתא לרב המנוח כו' והסתחא
אם כדברי הרב דלא אסר הכתוב אלא קידש תחילה כיון דמן התורה ציאה התירה היא אמאי מתקבל ליבם אע"ג דלית הלכתא כרב
המנוח כדלמור בסוטה שם לאו מכא טעם זה הוא עכ"ל ופי' דבריהם ל"ק להרמב"ם ד"ל דרב המנוח סדר כרב דלמור יבמות ז"ז ב' ז'
אין קדושין תופסין צינמה וכל היכא דלא תפסי קדושין גם הרמב"ם מודה דלפי צינמה צלי קדושין וגם התוס' בסוטה שם כ' ד"ה שומרת
דרב המנוח ס"ל כרב דאין ק"ת צינמה לשוק. ומה שהקשה שם עוד הרשב"א על הרמב"ם מיבמות ס"ח א' וי"ל והסתחא לת"ק הא"ך שמוני
ומוראזי וממור פוסלין צינמה בלא קדושין והלא אין צינמה בעצירה ולא דמי לכה"ג באלמנה דלפי צינמה בלא קדושין עכ"ל הנה הפנ"י
קדושין ע"ח א' כ' מיכיו נראה ברור דאף לשיטת הרמב"ם היינו דוקא לענין חיוב מלקות אבל בזה ודאי מודה דכלל פסולי קהל או כהונה
שנבעו אף שלא ע"י קדושין פסלוהו כו' דדוקא לענין עיקר איסורא אמרינן דומיא דאלמנה לכה"ג משא"כ לענין מלקות לא אמרינן דומיא
דאלמנה לכה"ג ע"י"ש. וראיתי צביאור ווי העמודים לספר ריאים הכדפס סימן זה שהקשה כאן על ד' הרמב"ם בסה"מ ל"ח קס"ב שכ'
שם שבהן הדיוט נאסר עליו הנשואין כמו שאמרנו לא יקחו והוא איסור הנשואין אבל אינו לוקה עד שיבעול כו' וי"ל משמע דבקדושין
ליכא איסור אבל בנשואין אפי' לא בעל אסור ואינו לוקה וז"ע מנ"ל כו' ולא ידעתי מאי קשה ליה דפשוט נשואין שכ' הרמב"ם ר"ל
קדושין ודעתו כמ"כ ב"ר פו"ז מהל' א"ב ה"ב דלא שם עליה דרך זנות אינו לוקה שנאמר לא יקחו עד שיקח ויבעול. (ו) אינה.

ט"ס וז"ל אינו:

(א) בגדפס כ' ר"ג. (ב) מן האירוסין. דומיא דגרשה וד"ה דומיא כו' וי"ל דלחומרא מקשינן ונתוס' רעק"א הניח דבריהם
בזע"ג מה תירצו דלחומרא מקשינן דזכו שייך אם הביריה להקיש לזה או לזה אבל הכא מכת גז"ש דאלמנה אלמנה מתמר דהיא מן
הנשואין מוכח דלמנה גרשה דאלמנה דבהסוף יתבטל הגז"ש דאלמנה וא"כ יש לקיים שניהם הגז"ש וההיקש עכ"ל וי"ל הריב"ז א"כ צחי'
ליבמות שם דאלמנה לא הוי לימוד גמור מההיא דתמר לאסוקי לדידה ולגרשה מפשועא דמשחמתי בין מן האירוסין בין מן הנשואין ופסי'
עדיף דתיבוי אלמנה בגרשה ולהחמיר ונשקב' לקרא כפשוטיה עכ"ל וזהו כוונת התוס' והרשב"א בתירוץ לפרש"י ומיושב קשיית הגרעק"א.
(ג) מאחיו זה כהן גדול אשר כו' כ"ה בגדפס וכו"ל. (ד) יקחו. ט"ס וז"ל יקח. (ה') וכולן כז"ל. (ו') הן לא פורע ולא פורס ואינו
כו' כז"ל. (ז) נמשח יום א' ונתרבה יום א' ליתא לפנינו ביומא שם והגרש"ם שם כ' טעם כיון דלשמעין יום א' בכל אחד לבד לא חש
עוד לאשמעין יום אחד בשניהם יחד והפנ"י בליקושים השייכים למס' יומא דדל לומר דלעולם בחד מייבוי בעינן כל' או במשיאה או
בצו"י משא"כ בנמשח יום א' ונתרבה יום א' עבודתו פסולה ע"י"ש ובהתו"א לה"כ שם כ' דמ"ס ביומא וז"ל שם נתרבה יום א' ונמשח יום
א' ולזה שומעין שאמר כהלכה ודברי רבינו מנצאין כדבריו שנאמרה ה' כתוב לפנינו בגמרא יומא שם נמשח יום א' ונתרבה יום א'.
(ח') אין. ט"ס וז"ל דין וכו' בגדפס. (ט) ולא יחלל כתיב. בגמרא איתא ולא יחלל זרעו בעמיו א"ר וברי כו' ומה פ' הסמ"ג לאוין
קכ"ה בעמיו זו אשתו וענין הכתוב לומר שלא יחלל כשרים לא האשה ולא זרעו אולם מהרש"ל צביאוריו שם חמה על הסמ"ג וכמ"ס
בקדושין ע"ז א' א"ק לא יחלל זה שהיה כשר ונתחלל ע"י"ש פרש"י. אבל בירושלמי פ"ג דסוטה ה"ו ופ"ק דמכות ה"א סיימו צברייתא
דקדושין שם ת"ל לא יחלל ולא יחלל דרשו ממה שזכר בפסל הלמ"ד חילולים הרבה ולפמ"ש התוס' בתמורה ה' ב' ד"ה שא"י לרבא
דס"ל אי עביד לא מהני אחיא מיתורא דלמ"ד שניה דתפסי בה קדושין משא"כ לאנ"י דאי עביד מהני בלא"ה תפסי בה קדושין מנע"ל
יתורא